

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^E JAARGANG

WOENSDAG 2 FEBRUARI 1921

No. 266

INHOUD

	Biz.
DE SUIKERHANDEL IN 1920 door <i>A. Volz</i>	92
De Scheepvaart op den Rijn in 1920 door <i>A. van Driel</i> ..	94
De Indische Financiën door <i>Mr. J. Gerritzen</i>	95
De Recente Ontwikkeling der Canadeesche Banken I door <i>P. van Eyk</i>	98
Wettelijke Regeling voor het Hooger Handelonderwijs II.	100
Londensche Correspondentie	101
AANTEKENINGEN:	
De Besluiten der Parijsche Conferentie	103
Aantal in bedrijf werkzamen en loonen in 1919 en 1920 in eenige industrieën der Vereenigde Staten	104
Het gebruik van accepten in de Vereenigde Staten	105
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	106
MAANDCIJFERS:	
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen September 1920	106
Handelsbeweging over de maand December 1920	107
Rijkspostspaarbank	108
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	108
Productie der Kolenmijnen	108
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	108—114
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

De wisselmarkt was de afgelopen week buitengewoon onrustig. Marken en Francs schommelden onophoudelijk zeer sterk. Al naar gelang de berichten over de besprekingen van Parijs gunstig of ongunstig waren, liepen de koersen op of weder terug. Sedert enkele maanden werd een stijging der Marken in het voorjaar voorspeld. Deze voorspelling leek sedert de laatste weken meer waarschijnlijk door de aanvallige stijging van 4.25 tot 5.— en later in deze berichtenweek tot ongeveer 5.50. Men grondde haar voor een groot gedeelte op de verwachting, dat de nieuwe Amerikaansche president, direct na zijn optreden, de groote Deutsche vóór-oorlogssaldi zou vrijgeven ten gunste van de oorspronkelijke eigenaars en die niet en bloc met de Deutsche regeering zou verrekenen of ter beschikking van de geallieerden stellen. Deze verwachting lijkt echter in de laatste dagen weer minder waarschijnlijk, maar bovendien is het bedrag, dat men nu in Parijs als schadevergoeding heeft vastgesteld, zoo buiten alle verwachting hoog, dat voorloopig aan een eenigszins belangrijke stijging van de Marken wel niet gedacht behoeft te worden.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijsse Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

31 JANUARI 1921.

In verband met de maandwisseling was er de laatste dagen der afgelopen week wat meer vraag naar geld. Vooral callgeld was sterk gezocht, maar ook voor prolongatiegeld bestond er wat meer vraag, zoodat de noteering tot 3½ pCt. opliep en er heden 4 pCt. genoteerd werd. Particulier disconto noteerde 3½ à 3¾ pCt., waarvoor aanvankelijk gemakkelijk te plaatsen was, terwijl later meestal 3% pCt. of nog iets hooger betaald moest worden.

LONDEN, 29 JANUARI 1921.

Grootendeels door het innen van belastingen is het geld gedurende de afgelopen week eenigszins krapper geworden; op Woensdag en Donderdag was het zelfs noodig om bij de Bank of England aan te kloppen en een vrij groot bedrag werd opgenomen tegen 7½ pCt.

In het begin van de week was de heerschende noteering voor hernieuwing van dag-geld 5 pCt., hetgeen tegen het einde der week opliep tot 5½ pCt. Nieuw geld was er onder 5½ pCt. niet verkrijgbaar; op een oogenblik was het zelfs 5¼ pCt. Zevendaagsgeld bleef 5½ pCt.

De discontomarkt was niet zoo gemakkelijk, hetgeen veroorzaakt werd door de toenemende krapheid en de verwachting, dat de bank-rate zal verminderen. In hogere bankkringen is men van meening, dat deze vermindering niet lang op zich zal doen wachten en dat het gevolg van deze verlaging hoofdzakelijk een moreelen invloed zal hebben, hetgeen de handelspositie zou kunnen amelioreren.

Twee-maands-papier was verhandelbaar tegen 6¼—% pCt.; 3-maands-papier 6¾—11/16; 4-maands-papier tegen 67/16—½ pCt., terwijl 6-maands-papier was genoteerd tegen 6% pCt.

DE SUIKERHANDEL IN 1920.

Terwijl het jaar 1919 gestadig oplopende suikerprijzen en als gevolg daarvan een bloeienden suikerhandel te zien gaf, bracht 1920 voor alle bij suikerhandel en industrie geïnteresseerde kringen groote emoties.

Aan het slot van het laatste jaarverslag (in de E. S. B. No. 216 do. 18 Februari 1920) werd gezegd: „De statistieke positie van het artikel mag dus als bijzonder krachtig worden beschouwd, doch bij de reeds zoo zeer opgedreven prijzen en den ongunstigen algemeenen economischen toestand rijst de vraag of de boog niet reeds te strak gespannen zou kunnen zijn.”

Toen waren de prijzen in de voornaamste productielanden — Cuba en Java — als volgt: Cubasuiker uit den nieuwen oogst werd tot 12 c. per lb. f.o.b. verkocht, terwijl voor disponibile witte suiker op Java f. 50,— per picol en voor nieuwen oogst — Augustus/September levering — f. 37,— betaald werd, prijzen, die het viervoudige van vóór den oorlog waren. Toch bleek de boog niet strak genoeg gespannen te zijn geweest. De fabrikanten op Cuba verhoogden voortdurend hunne prijzen, daartoe in staat gesteld door den kwantitatief zeer tegenvallenden oogst en de Javamarkt volgde op zekeren afstand. Begin April kochten Amerikaanse raffinadeurs en handelaren de eerste partijen Javasuiker en half April, toen de prijs op Cuba tot 15 c. f.o.b. opgelopen was, werd de belangstelling in Amerika voor Javasuiker en andere buitenlandsche suiker algemeen. Cuba werd hoe langer hoe vasthoudender en weigende ten slotte den restant oogst van 500.000 tons beneden 24 c. c.&f. New York te verkoopen. De prijzen waren toen opgelopen tot 23½ c. c.&f. New York, terwijl op Java f. 72,— per picol betaald werd voor tweëdehandsche partijen. Daarmede was in Mei het hoogtepunt bereikt en kwam de onvermijdelijke reactie. De Cuba-oogst leverde wel is waar slechts 3½ miljoen tons op tegen eene oorspronkelijke raming van 4½ miljoen en een voorafgaanden oogst van 4 miljoen tons, doch deze tegenvaller was ruimschoots in de door eene wilde speculatie opgedreven prijzen gediscoteerd, buitendien voorzagen groote aankopen op Java en elders in het tekort in Amerika. In Juni begon de daling der suikerprijzen in Amerika en werd door de andere wereldmarkten gevolgd. De daling nam steeds grootere afmetingen aan en in December noteerden Cuba Centrifugals 3½ c. c.&f. New York en witte Javasuiker f. 14,— om ultimo December in ietwat vastere houding op resp. 4½ c. en f. 20 te sluiten. Het jaar bracht dus de volgende enorme fluctuaties: Cuba Centrifugals begonnen in Januari 1920 op 11½ c. per lb. c.&f. New York, liepen in Mei op tot 23½ c. c.&f.; daarna in December tot 3½ c. terug, om op 31 December op 4½ c. c.&f. te sluiten; witte Javasuiker, oogst 1920, resp. f. 33,—, f. 72,—, f. 14,— en f. 20,— per picol.

Een dergelijke val der prijzen van een der belangrijkste handelsartikelen grijpt natuurlijk diep in het bedrijfsleven van menig een en vooral in Amerikaanse, Cubaansche en Nederlandsch-Indische suikerkringen is eene crisis niet uitgebleven. Van de importeurs in Amerika geraakten verschillende belangrijke firma's in financiële moeilijkheden en het was bijzonder onsympathiek, dat zelfs door groote Amerikaanse firma's alle mogelijke chicanes werden aangewend om te probeeren zich aan de verplichtingen hunner contracten te onttrekken. Vooral werd getracht reeds geopende bankcredieten weder ingetrokken te krijgen of de acceptieering der wissels te weigeren. Ook werd de kwaliteit der geleverde suiker afgekeurd — iets wat in normale tijden met Javasuiker nooit gebeurt. Nederl. Indische exporteurs en banken weten veel te vertellen van deze tot dusver nog niet gekende chicanes, die in de meeste gevallen echter gelukkig geen succes hadden.

In Cuba hadden de banken groote hoeveelheden suiker tot hooge prijzen beleend en toen de prijzen tot ver beneden de beleeningswaarde daalden, kon alleen een door de Regeering ingesteld moratorium de banken nog redden. Het moratorium, dat 1 December afliep, werd hernieuwd en bestaat nu nog, zoodat de crisis nog steeds niet als geweken mag worden beschouwd. Onderhandelingen tusschen Amerikaansche bankiers en de Regeering op Cuba zijn nog gaande.

Op Java moesten verschillende speculanten hunne betalingen staken en verwekte vooral de val eener groote, gedurende den oorlog verzezen Noorsche Maatschappij nogal beroering. Was er het jaar van te voren niet zooveel geld door Chineesche en andere Oostersche handelaren verdiend geworden, dan zouden waarschijnlijk nog vele groote faillissementen op Java gevolgd zijn.

Na aldus in groote trekken een overzicht gegeven te hebben van den merkwaardigen loop der prijzen in het afgelopen jaar en de gevolgen daarvan volgen hier eenige mededeelingen betreffende den handel en de oogsten in verschillende landen.

In *Nederland* heeft de consument betrekkelijk weinig gemerkt van de groote hausse aan de wereldmarkten, dank zij de door de Regeering tijdig getroffen maatregelen om voor de bevolking een normaal rantsoen, n.l. ¼ Ko. per hoofd per week tot den matigen prijs van 60 c. per Ko. beschikbaar te stellen uit den binnenlandschen oogst. Het surplus van den oogst en hetgeen geïmporteerd werd mocht dan tot marktwaarde verkocht worden, hetzij voor binnenlandsch verbruik aan degenen, die meer wilden hebben dan hun rantsoen, hetzij voor export. In September werden de verordeningen voor de nieuwe campagne hernieuwd, waarbij de prijs van gerantsoeneerde suiker gebracht werd op 70 c. per Ko. Het is onnoodig hier de verdere details van de overeenkomst der Regeering met de Nederlandsche fabrikanten te vermelden, aangezien de geheele verordening spoedig overbodig werd door de groote daling van den wereldsuikerprijs. Einde November werd dan ook de suikerverkoop en -distributie door de Regeering vrij gelaten.

De oogst van 1919/20 had opgeleverd 238.700 tons ruwsuiker, die van 1920/21 wordt op 320.000 tons aangenomen. In den loop van het jaar werd suiker van Java en Cuba geïmporteerd, die gedeeltelijk weder geëxporteerd werd.

In *Engeland* bleef de Royal Commission for the Sugarsupply in functie en zorgde voor den aankoop van buitenlandsche suiker en de distributie in het land, waarbij de prijsverhoogingen der wereldmarkten slechts op een afstand gevolgd werden. Einde Maart werd de prijs van granulated van sh. 66/- tot sh. 80/- per cwt. verhoogd en in Mei tot 112/-, welke prijs tot begin November gehandhaafd bleef. Daarna gold 96/- tot einde November, sh. 80/- tot einde December en thans 72/-. De consumptie bleef ruim 400.000 tons beneden die van het voorafgaande jaar blijkens de volgende Board of Trade statistiek:

	Jan./Dec. 1920	Jan./Dec. 1919
Import Riet	1.248.716	1.142.325 tons
„ Biet	—	—
„ Geraffineerd	116.878	462.134 „
Totaal:	1.365.594	1.604.457 „
Voorraad in Entrepot	358.200	274.600 „
„ „ Raffinaderijen	28.450	28.100 „
Opbrengst	785.140	835.756 „
Totaal binnenl. verbruik ..	1.105.939	1.531.795 „
Totale export	16.362	37.886 „

Over het algemeen verwacht men, dat de Royal Commission ultimo Maart haar werkzaamheden als beëindigd zal beschouwen en den suikerhandel weder zal vrijgeven. Eene sterke toename van het verbruik kan daarvan dan het gevolg zijn.

In *Duitschland* had de oogst van 1919/20 slechts 717.875 tons ruwsuiker opgebracht tegen 1.327.700 tons in 1918/19. Alhoewel in het voorjaar de uitbrei-

ding van den nieuwen aanplant slechts 6½ pCt. bedroeg zal de nieuwe oogst, dank zij een gunstig rendement, ruim 1 miljoen tons opbrengen. Waren niet veel suikerbieten gebruikt geworden voor veevoeder en andere doeleinden, dan was de productie nog grooter uitgevallen. De oogst zal waarschijnlijk geheel benodigd zijn voor binnenlandsch verbruik. Mochten enkele partijen voor export vrij komen, dan zal dit toch niet veel kunnen zijn, totdat de volgende oogst in September binnenkomt. Het verbruik bedroeg in 1919/20 931.306 tons tegen 1.304.743 tons in 1918/19 en de import 57349 tegen 29878 tons. De Regeeringscontrole bleef gehandhaafd.

Tsjecho-Slowakije produceerde in 1919/20 489.366 tons en de nieuwe oogst wordt op 700.000 tons geraamd. Ruim de helft van dezen oogst zal voor export beschikbaar zijn.

In *Frankrijk* bedroeg de oogst van 1919/20 155.100 tons geraffineerd tegen 110.000 tons in 1918/19 en wordt voor 1920/21 320.000 tons verwacht. Het verbruik is, sedert de handel in het artikel vrij gelaten werd, sterk toegenomen en bedroeg in 1919/20 823.660 tons, hetgeen juist het dubbele was van het voorafgaande jaar. De invoer bedroeg dan ook ruim 550.000 tons, bestaande hoofdzakelijk uit eigen koloniale-Cuba- en Javasuiker. Ook in het nieuwe jaar zal Frankrijk dus voor een groot gedeelte van zijn verbruik weder aangewezen zijn op import, waarvoor bankcredieten echter niet gemakkelijk te verkrijgen zijn.

België leverde 146.918 tons op, en schat men den nieuwen oogst aldaar op 250.000 tons. Verleden jaar werd nog het een en ander ingevoerd, o.a. uit Java, doch dit jaar zal een surplus voor export beschikbaar zijn.

De *Skandinavische* rijken, *Zwitserland*, *Italië*, *Spanje* en de *Levant* importeerden niet onbelangrijke kwantiteiten — vooral uit Java — en ook het verarmde *Oostenrijk* wist eenige partijen Javasuiker te koop en toen *Tsjecho-Slowakije*, de daarvoor aangewezene leverancier, meer wilde hebben dan den wereldprijs.

Polen heeft in 1919/20 ca. 140.000 tons geproduceerd en staat er met den nieuwen oogst, die op 200.000 tons geraamd wordt, evenals *Tsjecho-Slowakije*, vrij gunstig voor. Het een en ander van de voor den export beschikbare hoeveelheid schijnt reeds naar Frankrijk verkocht te zijn.

Over *Rusland* valt niet veel te zeggen. Van de eenmaal bloeiende suikerindustrie is maar weinig over en importeren kan het ongelukkige land ook niet, zoodat de bevolking het maar zonder suiker moet stellen.

Hier volgt een specificatie der laatste ramingen van F. O. Licht van de Europeesche Bietsuiker oogsten, vergeleken met de opbrengst van een jaar geleden:

	1920/21 ton	1919/20 ton
Duitschland	1.085.000	739.548
Tsjecho-Slowakije	700.000	489.366
Oostenrijk	10.000	5.132
Hongarije	25.000	8.019
Polen	200.000	140.000
Frankrijk	325.000	172.495
België	250.000	146.918
Nederland	310.000	238.692
Tezamen	2.905.000	1.940.170
Rusland en Oekraïne	50.000	86.691
Andere landen	725.000	597.318
Totaal	3.680.000	2.624.179

De *Vereenigde Staten*, alwaar de President het voorstel van Congres en Senaat, om de suikercontrole nog wat voort te zetten, niet heeft willen bekrachtigen, gaven sedert begin 1920 weder een vrijen suikerhandel te zien en waren daarmee tevens toonaangevend voor de overige wereldmarkten. Naarmate de consumptievraag toenam en de oogstberich-

ten uit Cuba ongunstiger werden, wierp zich de speculatie op het artikel en werd de notering voor Spot Centrifugals te New York, die het jaar op 13 c. opende, in Mei tot 23.57 c. opgedreven. Op deze enorm hooge prijsbasis nam het verbruik af, kleinhandel en consumenten hadden hunne uitgeputte onzichtbare voorraden intusschen aangevuld en even vlug als de rijzing geweest was, kwam de val, die het jaar op eene notering van 5,39 c. voor Spot Centrifugals deed sluiten. Het verbruik in de Vereenigde Staten gedurende 1920 bleef ten slotte gelijk aan het vorige jaar, n.l. 4.084.672 tons tegen 4.067.671 tons.

Betreffende *Cuba* valt aan het reeds medegedeelde niet veel toe te voegen. De thans binnenkomende oogst, oorspronkelijk geraamd op 4 miljoen tons, wordt nu niet hooger geraamd dan 3½ miljoen, wegens ongunstige weersinvloeden en financieele moeilijkheden, waardoor bij de tegenwoordige prijzen veel riet niet geoogst zal worden. Er is echter nog een onverkochte voorraad uit den ouden oogst aanwezig.

Java verkeert, met Cuba vergeleken, in eene benijdenswaardige positie. De vereenigde producenten waren aldaar verstandiger dan op Cuba en hadden er voor gezorgd, dat de geheele oogst bij het begin der campagne verkocht was — met uitzondering van een aan de Nederl.-Indische Regeering voor binnenlandsch gebruik in handen gegeven kwantum. Zoo doende heeft men wel niet van de hoogste prijzen kunnen profiteren, doch de voor den oogst behaalde doorsneeprijs van f 33,71 per picol is zeer mooi te noemen en daarbij konden de afleveringen aan koopers en hunne betalingen zonder moeilijkheden plaats hebben. Op Java waren het dus niet zooals op Cuba de producenten, die door den grooten prijsval getroffen werden, maar de speculanten en gedeeltelijk hunne bankiers. De oogst leverde 1.546.700 tons op (= 25.043.000 picols) tegen 1.336.113 tons in 1919. Voor oogst 1921 werd de aanplant met 2½ pCt. uitgebreid. De eerste verkoopen uit den volgende oogst vonden in de tweede helft van Juni plaats op basis van f 50,— voor Superieur en f 48,— voor No. 16 en hooger, waartoe 900.000 picols afgedaan werden. Daarna werd niets meer verkocht tot einde December toen de producenten zich bereid verklaarden op basis van f 20,— voor Superieur verdere partijen af te sluiten. In de laatste dagen van December en in den loop van Januari werden hiertoe ongeveer 6½ miljoen picols afgedaan — hoofdzakelijk Superieure suiker No. 25 en hooger en dan een klein gedeelte No. 16 en hooger tot f 1,— per picol lager. De nieuwe door de Vereenigde Javasuiker Producenten willekeurig vastgestelde verkoopcondities werken den verkoop van speciaal No. 16 en hooger en ook van Muscovados tegen wegens de bezwarende polarisatievoorwaarden. Bijna een derde van den ditjarigen oogst is nu door producenten verkocht. Nadat de kans om flinke kwantiteiten tusschen f 30,— en f 40,— te verkoopen gemist werd, is het eene verstandige politiek om op de altijd nog zeer winstgevende basis van f 20,— een flink kwantum af te sluiten en zodoende de zekerheid van coulante aflevering bij het begin der campagne te verkrijgen. Over het algemeen hebben de gecombineerde Javafabrikanten in 1920 niet onverdienstelijk gewerkt en werd in December j.l. het onderlinge contract tot einde 1923 verlengd.

De toekomst van het artikel suiker laat zich wel gunstiger aanzien dan van de meeste koloniale producten. De zichtbare voorraden zijn aanmerkelijk hooger dan de laatste jaren, zooals blijkt uit het volgende overzicht van F. O. Licht, doch blijven beneden normale tijden:

	1920 tons	1919 tons	1918 tons
Duitschland 1 December ..	334.431	437.387	770.387
Tsjecho Slowakye 1 Dec...	618.751	417.186	400.000*
	953.182	854.573	1.170.387

	953.182	854.573	1.170.387
Frankrijk 1 November ..	124.869	33.136	18.000*
Nederland 1 Januari '21..	166.218	81.878	70.081
België 1 ..	187.160	103.058	72.424
Engeland 1 ..	394.688§	314.700§	396.694§
Totaal in Europa..	2.326.117	1.387.345	1.727.586
Ver. Staten v. N. A. 6 Jan.	59.196	8.611	9.445
Cuba alle havens 22 Jan...	210.000	241.164	180.531
Totaal.....	2.595.313	1.637.120	1.917.562

* Raming. § Voorloopig getal.

De totale wereldgoest voor 1920/21 wordt door Willet & Gray wel is waar op 2 miljoen tons hooger getaxeerd, dan voor 1919/20, n.l.: 17.232.900 tons tegen 15.310.824 tons, welk verschil tot 1½ miljoen teruggebracht wordt wanneer Cuba slechts 3½ miljoen tons opbrengt, doch de laatste wereldgoest was bijzonder klein. In 1914/15 bedroegen de gezamenlijke suikerogsten 18½ miljoen, terwijl thans — Cuba op 3½ miljoen aannemende — 16½ miljoen tons verwacht worden.

De tijd is echter nog niet aangebroken om zich aan voorspellingen te wagen. Al is de statistiek voor suiker niet ongunstig, zoo zal de verdere loop der prijzen nauw samenhangen met de ontwikkeling der economische verhoudingen in de wereld, waarvan ook het suikerverbruik afhankelijk is. Ook is het van groot belang voor het artikel, dat in zulke tijden de speculatiezucht zooveel mogelijk geweerd wordt en producenten voldoen aan elke redelijke vraag van de zijde der consumptie. Aan den grooten achteruitgang der prijzen verleden jaar zijn in hoofdzaak de Cubaproductanten schuld, die door hunne onmatige eischen een groot kwantum suiker, dat voor de Amerikaanse markt noodig was, hebben vastgehouden, waardoor eene onnoodige verplaatsing der voorraden uit Java en Britsch-Indië naar Amerika plaats vond. De onnatuurlijk opgedreven prijzen belemmerden tegelijkertijd het verbruik.

Het kan slechts nuttig zijn, dezen loop van omstandigheden in het oog te houden, aangezien daaruit blijkt, hoeveel afhangt van het volgen eener verstandige verkooppolitiek door producenten. A. V.

DE SCHEEPVAART OP DEN RIJN IN 1920.

Het jaar 1920 begon met twee kort achter elkander volgende hoogwaterperioden. Een dergelijk hoogen waterstand had men sedert tal van jaren niet beleefd. De meeste rivieren traden buiten hare oevers. Vele industriële ondernemingen langs Waal en Rijn, o.a. de steenfabrieken, leden daardoor gevoelige verliezen. Ook in Duitschland langs den Rijn werd alles overstroomd, waardoor in vele havenplaatsen de los- en laadinrichtingen onder water kwamen te staan.

Deze hoogwater-perioden duurden ongeveer een maand, gedurende welken tijd het verkeer op den Rijn zoo goed als geheel stil lag. Nadat de scheepvaart weder in vollen gang was en de aanvoeren te Rotterdam gestadig groter werden, gingen de havenarbeiders te Rotterdam tot staking over. Deze staking duurde van 16 Februari tot 27 April, dus ruim twee maanden. Ofschoon gedurende dien tijd nog een aanzienlijke hoeveelheid kolen, bestemd voor de Ententelanden, uit Duitschland te Rotterdam werd aangebracht, was het verkeer in de haven overigens zeer stil. De aanvoer van over zee was ook nagenoeg nihil; dientengevolge moesten de meeste rijnschepen ledig bergwaarts sleepen.

De waterstand op den Rijn was tot half October normaal te noemen. Daarna trad echter geleidelijk een laagwater-periode in en had de Rijn begin December een stand bereikt, zóó laag, als sinds menschenheugenis niet was voorgekomen. Eerst ongeveer midden December viel een kleine was te melden. De Rijn bood tijdens den lagen waterstand een eigenaardigen aanblik, hoofdzakelijk bij Salzig. Af en toe lagen daar een 400 tot 500 rijnschepen, welke moesten worden gelicht. Aangezien voor het lichten dezer

schepen niet voldoende kraanschepen beschikbaar waren, bleven deze rijnschepen weken-lang aan het bedrijf onttrokken.

Neemt men de hoog- en laagwater- en stakingsperioden te zamen, dan mag worden aangenomen, dat het bedrijf der Hollandsche reederijen zoo ongeveer 4 tot 5 maanden heeft stil gelegen. Ofschoon de scheepvaart in de overige maanden tamelijk druk was en goede vrachten en sleeploonen konden worden bedongen, kan men het jaar 1920 toch niet als een bij uitstek voordeelig jaar voor de Rijn-scheepvaart beschouwen.

Verscheppingen van Rotterdam naar den Rijn vonden nog steeds in beperkten omvang plaats, vergeleken bij vóór den oorlog. Het stukgoederenvervoer, hetwelk in het laatst van 1919 eenigszins levendig was geworden, ging gedurende 1920 steeds terug, om ten slotte bijna geheel op te houden. De aanvoer van graan nam toe; een groot gedeelte der graantransporten voor Oostenrijk ging echter voor de Rotterdamsche haven verloren, eenerzijds doordat de vracht over de Elbe in Marken veel goedkooper was, anderzijds echter, doordat de overladingskosten in de Rotterdamsche haven door de abnormale valuta ongeveer het vier- tot vijfvoudige bedroegen van die van de Duitse havens.

In vergelijking met het vorige jaar viel te constateren, dat de aanvoer van erts aanzienlijk toenam. Daarin kwam in den herfst echter weder eenige verandering tengevolge van het dalen der ijzerprijzen en, als gevolg daarvan, het annuleeren van vele contracten.

Daar bij de hooge rijnvrachten het vervoer per spoor dikwijls goedkooper was dan per water, werden meermalen transporten, speciaal zulke voor Zwitserland en den Elzas, aan het Rijnvaart-verkeer onttrokken. Nadat echter het gewone waagongebrek was ingetreden, werd de verlading per schip weder groter en was dit het beste merkbaar bij het vervoer vanaf Rotterdam en Antwerpen van de voor Zwitserland bestemde Amerikaanse en Engelsche kolen.

Zeer levendig was het verkeer van de Ruhrhavens naar Rotterdam, in hoofdzaak van kolen voor de Ententelanden. Terwijl in de eerste helft van het jaar een quantum van ongeveer 150.000 tons per maand verladen werd, steeg dit in de tweede helft van het jaar af en toe tot ongeveer het dubbele. De daalvrachten van de Ruhr naar Rotterdam varieerden tusschen f 1.— en f 1.50 per ton; nu en dan werd zelfs f 2.— per ton betaald, alles met vrij sleepen. Wel werd een enkel maal tot 50/75 cents per ton gecharterd; dit bleef echter een groote uitzondering.

De scheepshuren van Rotterdam en Antwerpen naar den Rijn bedroegen in doorsnee 5½ cents per ton per dag.

Van de Ruhrhavens naar Mannheim werd bijna uitsluitend in daghuur vervoerd en bedroeg deze in de eerste zes maanden van het jaar gemiddeld ca. 65 pf. per ton per dag; in de maanden November/December steeg de daghuur tot Mk. 1.25/Mk. 1.35 per ton per dag.

De sleeploonen Rotterdam/Dordrecht naar de Ruhrhavens bedroegen gemiddeld ca. 190 cents per last. Het verkeer van de Ruhrhavens naar den Bovenrijn was zeer levendig. Het sleeploon was dan ook het geheele jaar vrij hoog en bedroeg gemiddeld ca. Mk. 40 per ton. In de maanden November/December werd Mk. 75 per ton genoteerd; hiervan konden echter slechts enkele zeer vlot gaande sleepbooten profiteren. De vaart was n.l. buitengewoon moeilijk, niet alleen door den lagen waterstand, doch ook doordat de vaargeul in vergelijking tot vroeger slecht onderhouden wordt. Op Beneden- en Bovenrijn hebben sleepbooten hun schroef stukgeslagen op plaatsen, waar zulks vroeger nooit het geval was. Het slechtst was er nog steeds aan toe het traject Mannheim/

Straatsburg; terwijl men vroeger op dit gedeelte met eenzelfde diepgang kon varen als tot Mannheim, is zulks thans slechts bij zeer hoogen waterstand mogelijk en moeten de schepen in de meeste gevallen te Mannheim gelicht worden. Dit was natuurlijk van grooten invloed op de vrachten, aangezien door dit oponthoud de duur der reizen verlengd en daardoor de vraag naar scheepsruimte grooter werd.

Zooals uit het bovenstaande blijkt, had de Rijnvaart met veel moeilijkheden te kampen. Daarbij kwam nog het valuta-vraagstuk, hetwelk ook remmend op het afdoen van zaken werkte.

Het is te hopen, dat 1921 een verdere toenadering tusschen de volkeren zal brengen en daardoor, als natuurlijk gevolg, het herleven van den handel.

Te Lobith in- en uitgeklaarde schepen in 1920.

	Afvvaart.		Ledig.
Geladen.		Ledig.	
11.153 schepen 8.796.341 tons.		5.602 schepen 1.349.731 tons.	
		104 vloten.	

	Opvaart.	
7.829 schepen 7.791.413 tons.		8.799 schepen 2.443.976 tons.
Rotterdam, Januari 1921.		A. v. D.

DE INDISCHE FINANCIËN.

In het nummer van 12 Januari j.l. van dit weekblad bespreekt de heer J. E. Stokvis de Indische financiën. Hij doet dit met een bepaald doel, en wel, zooals hij aan het slot van zijn artikel zegt, „omdat het noodig mocht heeten tegenover de neiging in invloedrijke en beslissende kringen om den toestand ongunstig voor te stellen, terwijl het innerlijke financieele gestel van Indië nauwelijks werd gepeild, het besef te kweken, dat die toestand in wezen goed gezond is, Indië's credietwaardigheid nog volkomen”. Daarom kan de schrijver zich niet vereenigen met de uitspraak van den Minister van Koloniën in de Memorie van Toelichting op de Indische begrooting voor 1921, „dat er met kracht weerstand zal moeten worden geboden aan den aandrang tot het doen van niet strikt onvermijdelijke nieuwe uitgaven op materieel en personeel gebied.” Deze uitspraak van den Minister noemt de heer Stokvis een ontstellend vonnis, „dat feitelijk het stopzetten van elke welvaarts-politiek insluit”, en in het slot van zijn artikel spreekt hij zelfs van „een financieel beleid, dat er op gericht is, aan Indië de groote sociale hervormingen te onthouden, waarvoor het de noodige gelden in ruimte opbracht en opbrengt”.

Het is niet duidelijk, wiens financieel beleid de heer Stokvis met deze laatste zinsnede op het oog heeft. Immers niemand denkt er aan om aan Indië de groote sociale hervormingen te onthouden, waarvoor het de noodige gelden in ruimte kan opbrengen. En zeer zeker wordt aan zoo iets niet gedacht door den Minister van Koloniën, die zijne meening, dat met kracht weerstand zal moeten worden geboden aan den aandrang tot het doen van niet strikt onvermijdelijke nieuwe uitgaven, juist hierop grondde, dat in normale tijden Indië niet in staat is de noodige gelden op te brengen ter dekking der sedert 1916 met bijna 100 procent gestegen uitgaven voor den gewonen dienst. Over dit voor de beoordeeling van Indië's financieele positie cardinale punt bewaart de heer Stokvis een algeheel stilzwijgen; maar dit stilzwijgen helpt, helaas, de hoogst ongezonde financieele positie, waarin de Regeeringsgestie der laatste jaren Indië gebracht heeft, niet uit de wereld.

De begrooting voor 1921 toont voor den gewonen dienst een tekort aan van f 57,2 millioen; dit tekort kan volgens pag. 10 der Memorie van Toelichting alleen gedekt worden door de verwachte opbrengst der tijdelijke suiker- en kinabelasting ad f 10 millioen en der oorlogswinstbelasting over 1919 en voorgaande jaren ad f 50 millioen geheel ten goede te doen komen

aan het dienstjaar 1921. Op dergelijke buitengewone inkomsten, die haren oorsprong vinden in de geheel bijzondere conjunctuur, die voor sommige bedrijven in 1919 bestond, kan natuurlijk in de toekomst niet worden gerekend. Vallen de buitengewone inkomsten weg, dan staat men voor een jaarlijksch deficit op den gewonen dienst van circa f 60 millioen. Dit deficit kan niet gedekt worden door de opbrengst der nieuw voorgestelde productebelastingen en extrawinstbelasting, omdat deze belastingen enkel bij eene abnormale hoogconjunctuur groote bedragen in de schatkist kunnen doen vloeien, maar niet bij eene normale conjunctuur, waarbij slechts matige winsten worden gemaakt. De prijzen voor thee en rubber zijn thans zeer slecht, die voor koffie en Javatabak matig, terwijl alleen nog de suikerprijs, hoewel sterk gedaald, den producent kans laat op eene abnormaal hooge winst, die echter hoogst waarschijnlijk over 1921 aanzienlijk minder zal bedragen dan over 1920. Hoe de loop der suikerprijzen in 1922 en volgende jaren zal zijn, valt natuurlijk niet te voorspellen; maar zeker is het, dat binnen korter of langer tijd ook voor de suikercultuur de abnormaal hooge winsten een einde zullen nemen. En zoodra dat tijdstip aanbreekt, breekt ook voor Indië het tijdstip aan, dat het staat voor een jaarlijksch tekort op den gewonen dienst van circa f 60 millioen, en meer. Want de Minister herinnert er in zijn Memorie van Toelichting aan, dat eene algemeene salarisverhoging voor de deur staat, waaraan met het oog op eene behoorlijke functioneering van de overheidszorg niet te ontkomen valt.

Toetst men dus de bewering van den heer Stokvis, als zou Indië in staat zijn om de gelden, noodig voor groote sociale hervormingen, in ruimte op te brengen, aan de feiten, dan blijkt die bewering volslagen onhoudbaar. Immers de begrootingcijfers voor 1921 en de daarbij behorende Memorie van Toelichting toonen daghelder aan, dat bij eene normale conjunctuur Indië niet in staat is de gelden op te brengen, noodig tot dekking van de sedert 1916 enorm gestegen uitgaven voor den gewonen dienst, m.a.w. dat deze vaste blijvende uitgaven reeds nu te hoog zijn opgevoerd, omdat zij voor een aanzienlijk deel niet gedekt kunnen worden door vaste regelmatige inkomsten. Dit euvel is van hoogst gevaarlijken aard, omdat het, wanneer men het laat voortbestaan, onvermijdelijk leidt tot een staatsbankroet.

Onder deze omstandigheden spreekt het van zelf, dat de Minister van Koloniën doet, wat in de aller-eerste plaats noodig is, namelijk zorgen, dat het gesignaleerde euvel zich niet verder uitbreidt; d.w.z. zorgen, dat de uitgaven voor den gewonen dienst niet meer stijgen dan strikt onvermijdelijk is. Dit beleid sluit geenszins in, zooals de heer Stokvis zegt, een stopzetten van elke welvaarts-politiek, maar is integendeel gericht op behoud van de bestaande welvaart, die in vroegere jaren door vermeerdering der productie en een bedachtzaam Regeeringsbeleid verkregen is, doch die in de laatste jaren bedreigd wordt door eene Regeeringsgestie, welke, als daarmee wordt voortgegaan, onvermijdelijk tot een bankroet moet leiden.

Waar nu blijkt, dat de door den heer Stokvis tegen het voormeld beleid van den Minister van Koloniën aangevoerde bezwaren elken feitelijken grondslag missen, en waar verder blijkt, dat de door genoemden heer aangevangen strijd tegen een financieel beleid, dat er op gericht is aan Indië de groote sociale hervormingen te onthouden, waarvoor het de noodige gelden in ruime mate opbrengt, inderdaad een strijd is tegen windmolens, omdat een dergelijk financieel beleid door niemand wordt voorgestaan of verdedigd, daar kan eigenlijk al hetgeen de heer Stokvis ter adstructie van een en ander heeft aangevoerd, verder veilig buiten beschouwing blijven, omdat het op de zaak, waar het om gaat, niet den minsten invloed kan uitoefenen.

Immers, al ware het volkomen juist, dat, zooals de heer Stokvis betoogt, het tekort op den gewonen dienst over 1912/1921 ad rond *f* 253 miljoen eigenlijk niets beteekent, al ware het verder volkomen juist, dat de credietwaardigheid van Indië zoo groot is, als de heer Stokvis het voorstelt, een en ander neemt niet weg, dat noodwendig gebroken moet worden met de sinds 1917 gevoerde politiek om jaarlijks den gewonen dienst met een steeds stijgend tekort te doen sluiten, omdat eene dergelijke politiek onvermijdelijk leidt tot ontwrichting der maatschappij en vernietiging van het landscrediet.

Intusschen wanneer men laatstgenoemde betoogen van den heer Stokvis aan een nader onderzoek onderwerpt, en aan de feiten toetst, dan blijkt daarop in menig opzicht heel wat af te dingen.

Hij betoogt, dat wel is waar de Minister van Koloniën er de aandacht op heeft gevestigd, dat de gewone dienst over 1912/1921 een tekort laat van rond *f* 253 miljoen, doch dat dit tekort van geenerlei beteekenis is; want volgens den heer Stokvis zijn de oorlogsjaren 1914/1919 door Indië gefinancierd „nagenoeg zonder eenige speciale heffing van de „oorlogswinsten, welke ook daar in ruime mate zijn „gemaakt”; verder heet het, dat „de zeer belangrijke „crisisuitgaven voor Indië geenszins dekking vonden „in bijzondere heffingen”, zoodat de gemaakte tekorten eigenlijk zijn crisistekorten, die allerminst redén zijn, om tot eene ongunstige financiële gesteldheid te concluderen.

Ten slotte meent de heer Stokvis, dat tegenover het tekort op den gewonen dienst 1912/1921 ad rond *f* 253 miljoen gesteld mag worden het overschot op den gewonen dienst 1867/1911 ad *f* 365 miljoen, welk overschot in productief bezit is geconverteerd, en tegen eerstgenoemd tekort meer dan opweegt.

Laten wij deze beweringen van den heer Stokvis eens nader onderzoeken, en beginnen wij dan met het overschot uit de jaren 1867/1911. Inderdaad is dat overschot tot een bedrag van *f* 353 miljoen (zie Bijlage B noot 1 en kolom g der Memorie van Toelichting op de begroting voor 1921) in productief bezit verwerkt; dat productief bezit is na 1911 door de buitengewone uitgaven, die sedert dat jaar gedaan zijn, nog aanzienlijk toegenomen. Maar dat productief bezit is niet vrij; daartegen zijn in den loop der tijden herhaaldelijk gelden opgenomen; eerst in 1883 en 1898 ten name van Nederland, daarna in 1915, 1916, 1917 en 1919 ten name van Nederlandsch-Indië. Deze vaste schulden beloopt momenteel nog een bedrag van pro resto *f* 412 miljoen, terwijl de vlottende schuld *f* 375 miljoen bedraagt; (bijlage D der Memorie van Toelichting); eindelijk is er nog voor een bedrag van circa *f* 40 miljoen aan ongedekt muntpapier in omloop. Het productief bezit van Indië is dus allerminst vrij, omdat daartegenover vrij aanzienlijke schulden staan. Waar de heer Stokvis dan ook in zijn opstel eene becijfering maakt van Indië's credietwaardigheid, stelt hij Indië's productief bezit, door hem aangenomen op eene waarde van *f* 702,5 miljoen tegenover Indië's schulden, door hem sub ultimo 1921 aangenomen op *f* 775 miljoen. Datzelfde productief bezit kan dus niet gedeeltelijk tot een bedrag van *f* 365 miljoen (ten rechte *f* 353 miljoen) nogmaals gesteld worden tegenover het tekort op den gewonen dienst 1912/1921. Wil men de overschotten op den gewonen dienst 1867/1911, die tot een bedrag van *f* 353 miljoen in productief bezit zijn verwerkt, stellen tegenover het tekort op den gewonen dienst 1912/1921, als het ware doen dienen ter goedmaking van dit tekort, gelijk de heer Stokvis doet, dan is het onafwijsbaar gevolg, dat Indië's productief bezit, hetwelk tegenover Indië's schulden ad totaal *f* 827 miljoen (inclusief het ongedekt muntpapier) staat, met *f* 353 miljoen moet worden verminderd. Men krijgt dan tot resultaat, dat tegenover een schuldenlast van *f* 827 miljoen slechts een pro-

ductief bezit staat van *f* 702,5 miljoen (volgens den heer Stokvis) min *f* 353 miljoen, d.i. van *f* 349,5 miljoen. Indië's credietwaardigheid komt dan echter in een heel ander licht te staan, dan de heer Stokvis daarop heeft laten schijnen. Laat men echter Indië's geheel productief bezit valideeren tegenover zijne schulden, hetgeen m.i. juister is, dan blijft het tekort op den gewonen dienst 1912/1921 ad *f* 253 miljoen ongedekt.

De heer Stokvis vindt dit echter niets erg; volgens hem is dat tekort in hoofdzaak door den oorlog veroorzaakt; hij noemt het een crisistekort, hetgeen volgens hem, zooal geen gezond, dan toch een normaal verschijnsel is, te meer, daar, alweer volgens den heer Stokvis, de zeer belangrijke crisisuitgaven voor Indië geenszins in bijzondere heffingen dekking vonden.

Wat is er van deze beweringen waar?

Tot dekking der door den wereldoorlog veroorzaakte uitgaven werd in Indië niet alleen eene oorlogswinstbelasting geheven, maar werd tevens de inkomstenbelasting verhoogd. In vergelijking met de opbrengst over 1914 heeft de inkomstenbelasting over 1915 t/m 1919 *f* 32,8 miljoen meer opgebracht. De oorlogswinstbelasting bracht tot en met 1919 *f* 30,1 miljoen op, en wordt verwacht nog *f* 50 miljoen te zullen opbrengen. De bijzondere heffingen tot dekking der crisisuitgaven brachten dus reeds *f* 62,9 miljoen op en worden verwacht nog *f* 50 miljoen op te brengen, ongetrekt hetgeen de verhoging der inkomstenbelasting over 1919 in 1920 heeft opgebracht.

Hoeveel hebben nu de crisisuitgaven bedragen?

De heer Stokvis noemt geen cijfer, maar bepaalt zich tot de vage en door niets gestaafde bewering, dat die uitgaven „zeer belangrijk” waren. Intusschen heeft de Indische Regeering van die uitgaven, zooover zij die onder cijfers kon brengen, aan den Volksraad opgave gedaan (1ste gewone zitting 1919; onderwerp 1 — stuk 34. (a) pag. 9). Volgens die opgave bedroegen zij over 1914/1917 *f* 26 miljoen, over 1918 *f* 20,6 miljoen en over 1919 (naar raming) *f* 21,7 miljoen, te zamen *f* 68,3 miljoen.

De bijzondere heffingen, die reeds *f* 62,9 miljoen hebben opgebracht en minstens nog *f* 50 miljoen zullen opbrengen, zijn dus; in tegenstelling met hetgeen de heer Stokvis beweert, niet alleen volkomen voldoende geweest tot dekking der in de oorlogsjaren gedane crisisuitgaven, maar laten zelfs nog een ruim overschot, dat voor de gewone uitgaven kan worden aangewend.

Uit voormelde cijfers blijkt tevens, dat de chronische tekorten op den gewonen dienst, die sinds 1917 zijn ontstaan, geenszins hunne oorzaak vinden in crisisuitgaven, daar deze door bijzondere heffingen volledig zijn gedekt. Ook de jaren 1914 t/m 1916 waren oorlogsjaren; ook in deze jaren hebben crisisuitgaven plaats gehad; toch liet de gewone dienst over 1914 t/m 1916 een overschot van *f* 2,1 miljoen, niet tegenstaande met de heffing der oorlogswinstbelasting eerst in 1917 werd aangevangen.

Wil men een goed overzicht verkrijgen omtrent de oorzaak van het tekort op den gewonen dienst ad *f* 253 miljoen over de periode 1912/1921, dan moet men die periode in tweeën splitsen, en wel in eene periode van 1912/1916 en in eene periode van 1917/1921. Beide perioden loopen over vijf jaren, en in elk der beide perioden vallen ongeveer 2½ oorlogsjaren. Wat blijkt dan?

Dan blijkt de gewone dienst over de periode 1912/1916 een overschot te laten van *f* 48,3 miljoen, terwijl daarentegen de gewone dienst over de periode 1917/1921 een tekort oplevert van *f* 301,2 miljoen. (Bijlage C der Memorie van Toelichting). Hierbij komt nog, dat de eerste periode, wat betreft de door den oorlog veroorzaakte nadeelen, in veel ongunstiger positie verkeerde dan de tweede periode. Want primo veroorzaakte het uitbreken van den wereldoorlog in

1914 een achteruitgang van middelen in vergelijk met het vorige jaar ten bedrage van ongeveer f 14.6 miljoen, terwijl een dergelijke achteruitgang in de periode 1917/1921 niet heeft plaats gehad, en secundo valt de opbrengst der bijzondere heffingen tot dekking der crisisuitgaven voor het overgrootste deel in de periode 1917/1921, omdat met de heffing der oorlogswinstbelasting eerst in 1917 werd aangevangen en de verhooging der inkomstenbelasting haren invloed voor de eerste periode slechts over 2 jaren, daarentegen voor de tweede periode over 5 jaren heeft doen gelden.

Niettegenstaande deze gunstige factoren, niettegenstaande de crisisuitgaven in de periode 1917/1921 door de opbrengst der bijzondere heffingen volkomen gedekt worden en die opbrengst zelfs een ruim overschot laat, dat tot dekking van andere uitgaven kan worden aangewend, laat de gewone dienst over de periode 1917/1921 een tekort van f 301,2 miljoen, terwijl de gewone dienst over de vorige vijfjarige periode, welke een gelijk aantal oorlogsjaren omvat, een overschot heeft gelaten van f 48,3 miljoen.

Het saldo tekort van f 252,9 miljoen over de tienjarige periode 1912/1921 kan dus onmogelijk, gelijk de heer Stokvis doet, op rekening van den oorlog worden gesteld; het is, zooals ik reeds in het nummer van 10 November 1920 van dit weekblad uiteenzette, zuiver veroorzaakt door eene gestie, die de gewone blijvende uitgaven voor 's Lands dienst opdreef ver boven het natuurlijk accres der middelen. Vergelijkt men de inkomsten en zuivere gewone uitgaven van het jaar 1916 met die van het jaar 1921, dan krijgt men het volgende beeld (in miljoenen gulden):

	1916	1921	stijging
Inkomsten	f 232.9	f 380.9	63.5 pCt.
Zuivere gewone uitgaven	„ 220.2	„ 438.2	99 pCt.

De bewering van den heer Stokvis, als zoude het tekort op den gewonen dienst over 1912/1921 ad f 252.9 miljoen aan den oorlog zijn te wijten, omdat Indië's crisisuitgaven zeer belangrijk waren en geenszins dekking vonden in bijzondere heffingen, blijkt derhalve in alle opzichten met de vaststaande feiten in lijnrechten strijd te zijn.

De heer Stokvis heeft ook nog eene poging gedaan om het tekort op den gewonen dienst over 1912/1921 ad rond f 253 miljoen weg te cijferen. Hij trekt, evenals in de Memorie van Toelichting in paragraaf 4 onder het hoofd „Slot van Rekening” pag. 11 wordt gedaan, van genoemd bedrag eene som van f 90 miljoen af, n.l. f 50 miljoen voor alsnog verwachte opbrengst der oorlogswinstbelasting over 1919 en vorige jaren, en f 40 miljoen die uit te distribueeren voedingsmiddelen zullen terugkeeren. Doch daarna laat de heer Stokvis de ministerieele berekening varen en gaat hij zelfstandig te werk. Hij trekt dan verder af f 10 miljoen opbrengst der tijdelijke suiker- en kinabelasting en f 10 miljoen verwachte meerdere opbrengst der inkomstenbelasting, en meent ten slotte dat de opbrengst der staatsproducten op ongeveer f 6 miljoen hooger kan worden gesteld.

Deze aftrekkingen zijn echter niet geoorloofd, omdat met de opbrengst der tijdelijke suiker- en kinabelasting ad f 10 miljoen en de verwachte meerdere opbrengst der inkomstenbelasting ad eveneens f 10 miljoen reeds rekening werd gehouden bij de berekening van het tekort op den gewonen dienst over 1912/1921, en het natuurlijk niet aangaat gemelde posten 2 maal in rekening te brengen; terwijl, wat de opbrengst der staatsproducten betreft, het geheel in het duister ligt, waarom deze op f 6 miljoen hooger moet worden gesteld.

De door den heer Stokvis gewilde aftrek van te zamen f 26 miljoen is dus niet toelaatbaar. Voorts voorspelt de heer Stokvis, dat de extrawinstbelasting over 1921 bijzonder goed zal opbrengen; voor den Indischen fiscus is het zeker te hopen, dat deze profetie

uitkomt, ofschoon met het oog op de huidige prijzen der Indische producten twijfel te dezen aanzien alleszins gerechtvaardigd is; doch komt de voorspelling uit, dan komt de opbrengst der genoemde belasting ten goede aan het dienstjaar 1922 en kan zij derhalve op het tekort over 1912/1921 geen invloed uitoefenen.

Zooals boven is gezegd, trekt de Minister van Koloniën in paragraaf 4 der Memorie van Toelichting van het tekort op den gewonen dienst 1912/1921 het bovengenoemd bedrag van f 90 miljoen af, en vervolgt dan: „Daartegenover staat echter dat nog valt te rekenen op eene uitgave van rond f 50 miljoen voor duurtebijslagen in 1920, alsmede, op een zeer aanzienlijk — ter bepaling van de gedachten op ongeveer f 75 miljoen te stellen — bedrag ter zake van de kosten in 1921 van de voorgenomen algemeene salarisherziening. Ten slotte zal derhalve het nadeelig saldo van den gewonen dienst vermoedelijk f 252.897.198 — f 90.000.000 + f 125.000.000 = f 287.897.198 beloopten.”

Het cijfer van f 287,8 miljoen voor vermoedelijk tekort op den gewonen dienst 1912/1921, waartoe des Ministers berekening geleid heeft, doch waarover de heer Stokvis gemeend heeft te mogen zwijgen, ziet er eenigszins anders uit dan het cijfer van f 137 miljoen, waartoe de deels onjuiste, deels onvolledige becijfering van den heer Stokvis het tekort op den gewonen dienst 1912/1921 heeft gereduceerd.

Ten slotte heeft de heer Stokvis troost trachten te putten uit de omstandigheid, dat de Minister uit de opbrengst der nieuwe belastingen, die hij hoopt, dat in 1921 zullen ontvangen worden, f 132 miljoen wil bestemmen tot dekking van buitengewone uitgaven; en de heer Stokvis meent, dat tegenover het tekort op den gewonen dienst 1912/1921 hetwelk vermoedelijk f 287,8 miljoen (en niet f 137 miljoen, zooals de heer Stokvis meent) zal bedragen, dan toch f 132 miljoen kasgeld aanwezig is. Ook dit is echter niet juist; want voormelde f 132 miljoen zullen, voorzover en al naar mate zij ontvangen worden, besteed worden ter bekostiging van buitengewone uitgaven; pag. 6 der Memorie van Toelichting raamt voor den buitengewonen dienst de uitgaven op 136,7 miljoen en de inkomsten op f 132,1 miljoen.

Intusschen, al blijven de naar verwachting te ontvangen f 132 miljoen niet als kasgeld aanwezig, dat bedrag zal, voorzover het ontvangen wordt, in productieve werken worden verwerkt, en aldus strekken ter verhooging van Indië's credietwaardigheid. Dit is althans een lichtpunt.

Hoe staat het nu met Indië's credietwaardigheid? vraagt ten slotte de heer Stokvis. Hij neemt aan de hand van Bijlage D der Memorie van Toelichting op de begroting voor 1921 Indië's vaste en vlottende schuld per ultimo 1921 aan op f 775 miljoen. Daarbij dient echter gevoegd te worden een bedrag van f 40 miljoen wegens ongedekt muntpapier in circulatie (noot 9 van voormelde Bijlage D). Totaal kan dus Indië's schuld onder ultimo 1921 op f 815 miljoen worden aangenomen.

Hiertegenover staat Indië's productief bezit. De heer Stokvis schat de waarde van dit productief bezit op f 702.5 miljoen. Hierbij moet echter nog gevoegd worden het bedrag, dat uit de buitengewone in 1921 te verwachten inkomsten in productief bezit zal worden geconverteerd; wij zagen dat de Minister dat bedrag op f 132 miljoen aanneemt. Doch, zooals ik reeds uiteenzette in het nummer van 3 November 1920 van dit weekblad, schat de Minister de opbrengst der in 1921 te verwachten buitengewone inkomsten ongeveer f 24 miljoen te hoog; naar alle waarschijnlijkheid zullen dus de buitengewone inkomsten van 1921, die in productief bezit kunnen worden omgezet, niet meer bedragen dan f 108 miljoen. Vermeedert men nu de door den heer Stokvis op f 702.5 miljoen aangenomen waarde van Indië's productief

bezit met voormeld bedrag van f 108 miljoen, dan is het resultaat, dat tegenover Indië's schuld onder ultimo 1921 ad totaal f 815 miljoen een productief bezit staat van f 810.5 miljoen.

Fraai is dit resultaat niet. De heer Stokvis wil echter ook de waarde van Indië's openbare gebouwen, bruggen, bevoeiingswerken en dergelijke¹¹ tegen Indië's schuld doen valideren, en schat de waarde dier werken, die hij tooit met den naam „duurzaamheidswerken” op f 648 miljoen.

Hierbij wordt echter door den heer Stokvis voorbijgezien, dat, welken naam men ook wil geven aan werken, die voor den openbaren dienst bestemd zijn, dergelijke werken niets opbrengen en niet eens kunnen worden verkocht, als zijnde zaken buiten den handel. Zij hebben dus voor een crediteur geen waarde, en omdat hij daarop geen recht van verhaal heeft, en omdat genoemde zaken uit haren aard niets kunnen bijdragen tot aflossing van schuld en betaling van rente.

Vandaar dan ook, dat, zooals de Directeur van Financiën in de vergadering van den Volksraad van 19 December 1919 (Handelingen 2de Zitting 1919 pag. 571) verklaarde, tot dusverre de politiek is gevolgd om uitsluitend leeningen aan te gaan voor werken, waarvan de netto-opbrengst rente en aflossing van het daarin gestoken kapitaal minstens genomen dekt.

Uit de hierboven vermelde cijfers blijkt, dat Indië's financieele positie bij lange na niet zoo gezond is, als de heer Stokvis meent. Het financieele gestel van Indië (om de terminologie van den heer Stokvis eens te volgen) heeft in de bestuursperiode na 1916, die een tekort laat op den gewonen dienst van rond f 301 miljoen, een gevoeligen knak gekregen. De gevolgen van dien knak kan Indië wel te boven komen, maar daarvoor is het een absoluut vereischte, dat definitief gebroken wordt met de na 1916 aangevangen politiek van chronische stijgende tekorten op den gewonen dienst.

J. GERRITZEN.

DE RECENTE ONTWIKKELING DER CANADEESCHE BANKEN.

I.

Begrijpelijkerwijze heeft de wereldoorlog niet nagelaten in Canada ook op economisch gebied menige verandering te voorschijn te roepen. Het is dan ook zeker op zijn plaats, eenige aandacht te wijden aan de recente ontwikkeling van het bankbedrijf in een land, waarmede Nederland tot nu toe — afgezien van de daar te lande werkende Nederlandsche hypotheekbanken — slechts weinig relaties onderhield, doch waarmede in de toekomst ongetwijfeld meer contact zal worden verkregen.

In vroeger jaren trok het bankwezen in Canada weinig de aandacht, doch de geldcrisis in de Unie in 1907 met hare geweldige economische beroeringen, welke evenwel aan het naburige Canada geen letsel toebrachten, was oorzaak van een toenemende belangstelling in het bankwezen van Englands grootste Dominion, een der weinige landen zonder centrale bankinstelling.

Oorspronkelijk vertoonde het bankwezen in de Noord-Amerikaansche koloniën (welke in 1867 grotendeels tot het Dominion of Canada werden samengevoegd) sterke overeenkomst met dat in Schotland, hetgeen gemakkelijk te verklaren is als men bedenkt, dat het overgrote deel der eerste kolonisten van Schotsche herkomst was. Zoo had de Hudsons Bay Company meerendeels Schotten in dienst (de bekende Lord Strathcona, oorspronkelijk Donald Smith, was van Schotsche afkomst) en het baart dan ook geen verwondering, dat bij de oprichting van Canada's oudste bank, de Bank of Montreal, voornamelijk Schotten betrokken waren. Die herinnering aan Schotland is bewaard gebleven in de bevoegdheid

aller banken tot het uitgeven van bankbiljetten, zowel als in de sterke filiaalstichting; daarentegen leidden de bijzondere toestanden in het schaarsch bevolkte Dominion er toe, dat de banken op den duur geen monopolie der circulatie meer behielden, doch moesten toelaten, dat ook de regeering papieren geld in omloop bracht. Dit zijn biljetten van \$ 2.— en \$ 1.—, de banken geven daarentegen coupures uit van \$ 500.—, \$ 100.—, \$ 50.—, \$ 20.—, \$ 10.— en \$ 5.—, terwijl zij voor het verkeer onderling gebruik maken van zogenaamde „legals”, in bedragen van \$ 1000.—, \$ 5000.—, \$ 10.000.— en \$ 50.000.—. Deze worden evenwel uitsluitend gebruikt om de saldi der clearing-houses in Vancouver, Winnipeg, Toronto en Montreal af te rekenen (de andere clearing-houses verrekenen hun saldi's door chèques op een der genoemde steden).

Na de oprichting der Bank of Montreal in 1817 valt te vermelden de stichting der Quebec Bank en der Bank of Canada, in 1822. Deze instellingen genoten oorspronkelijk groote bedrijfsvrijheid, waarin men evenwel geen bezwaar zag wegens de gunstige ervaringen in Schotland. De minder wenschelijke mogelijkheden van het Schotsche systeem in een nieuw land hebben evenwel geleidelijk een overgang veroorzaakt naar grootere supervisie van het bankwezen, ofschoon naar veler meening het zwakke punt der huidige bankwetgeving nog steeds moet worden gezocht in de onvoldoende overheidscontrole op de gestie der banken. In Canada heeft men tot nu toe hieraan weinig aandacht besteed, omdat sinds tientallen jaren de noodzakelijkheid tot dieper ingrijpen dan de huidige bankwetgeving voorschrijft, nimmer is gebleken. Evenmin heeft men tot nu toe behoefte gevoeld aan de stichting van een centrale bankinstelling.

De eerste banken begonnen al spoedig met de stichting van filialen; de Bank of Montreal opende reeds dadelijk branches te Quebec en te Kingston (toenmaals een belangrijke handelsplaats), later gevolgd door een agentschap te New York, waarover oorspronkelijk de meeste Canadeesche handelsverbindingen met het buitenland liepen en dat immer de hoofdmart voor het Canadeesche devies is geweest.

Het succes der eerste banken wekte tot navolging, zoodat na 1834 talrijke stichtingen te vermelden vallen. Ten slotte leidde dit tot een teveel voor de toenmalige economische toestanden, waarvan het land heel wat nadeelen ondervond. Eerst de invoering van de bankwet van 1870, welke op beperking en versterking van het bankwezen was gericht, bracht een verbetering; de regelmatige herziening van de bankwetgeving nadien heeft verschillende goede gevolgen gehad en er toe geleid, dat het bankwezen van het Dominion gelijken tred wist te houden met het moderne zakenleven.

Als gevolg der successievelijk getroffen maatregelen en wijzigingen der wetgeving onderscheidt het Canadeesche bankwezen zich thans voornamelijk door de wijze van dekking der bankbiljetten, door elasticiteit en uniformiteit der circulatie en door een sterk ontwikkeld filialensysteem.

De dekking der biljetten is onder meer verzekerd door de „double liability” op de aandelen, door preferentie bij faillissement en liquidatie, door een redemption fund (waarin 5 pCt. harer circulatie door de banken wordt gestort, welk fonds dient om de biljetten eener in moeilijkheden gerakende bank onmiddellijk in te wisselen), alsmede door een centrale goudreserve, onder beheer van den minister van financiën, waarin de banken hun gouddekking voor de biljetten storten. Het staat den banken natuurlijk vrij een gouddekking naar verkiezing aan te houden, doch in elk geval moeten zij volle gouddekking hebben voor de biljetten, welke zij wenschen uit te geven boven de limite voor ongedekte circulatie. Deze limite is gelijk aan het gestort kapitaal vermeerderd met 15 pCt.— van het totaal van gestort kapitaal plus

reserve (derhalve een sterke prikkel tot reservevorming, die zijn uitwerking ook niet mist); wil men boven deze limite gaan, dan moet volledige gouddekking worden verstrekt aan de centrale goudreserve.

Er is voor de banken dus een voordeel in de uitbreiding van kapitaal, al is door de sterke toeneming van het chèque-verkeer de vraag naar extra-circulatiemiddelen de laatste jaren vóór den oorlog niet bijzonder sterk geweest. Van kapitaalsvermeerdering was dan ook jaren lang weinig sprake, eerst in 1919 valt weer een verlevendiging op dit gebied te vermelden, welke ook in 1920 voortgang heeft gemaakt. Weliswaar deed zich tijdens den oorlog behoefte gevoelen aan uitbreiding der circulatiemiddelen, wat voor de banken dus een reden had kunnen vormen tot vermeerdering van kapitaal, doch men gaf er, mede met het oog op de plaatsing der Canadeesche oorlogsleeningen, de voorkeur aan geen aandelen uit te geven en het aan de regeering over te laten door uitbreiding der muntbiljettencirculatie in de behoeften te voorzien.

Het eigenaardige geval doet zich zelfs voor, dat het gezamenlijk kapitaal der banken in sommige jaren een vermindering aantoonde: het gevolg van fusies, waarbij aandelenruil op ongelijken voet plaats greep. De volgende cijfers geven hierover licht:

Totaal gestort kapitaal der Canadeesche banken:

31 Dec. 1868	\$ 30.507.000
„ 1878	63.682.000
„ 1888	60.345.000
„ 1898	62.571.000
„ 1908	96.147.000
„ 1912	112.730.000
„ 1917	111.673.000
„ 1918	109.492.000
„ 1919	119.199.000

De vermindering van 1917 tegenover 1912 valt te verklaren uit fusies en een liquidatie (der Bank of Vancouver), de vermindering van 1918 uitsluitend uit fusies. De vermeerdering van 1919 vindt haar reden in nieuwe emissies van bestaande banken, wat ook geldt voor 1920; sinds Januari vonden emissies plaats der Royal Bank of Canada (\$ 3.400.000.— tegen 150 pCt.), Bank of Montreal (\$ 2.000.000.— tegen 150 pCt.), Merchants Bank of Canada (\$ 2.100.000.— tegen 150 pCt.), Bank of Hamilton en Banque Provinciale du Canada (beiden \$ 1.000.000.—).

Deze kapitaalsvermeerdering houdt ten nauwste verband met de opening van nieuwe filialen sinds het eindigen van den wereldkrijg. De filialenstichting op groote schaal in de jaren, welke den oorlog vooraf gingen, maakte plaats voor een langzame uitbreiding in de eerste oorlogsjaren en ten slotte voor een vrijwel totalen stilstand. Het gebrek aan geschoold personeel dwong al spoedig tot beperking, waarin ook de fusies geen verandering konden brengen; ten slotte besloot de Canadian Bankers Association (waarbij alle banken krachtens de wet zijn aangesloten,) om geen nieuwe filialen toe te laten — ofschoon de banken daaromtrent anders alle vrijheid bezitten — tenzij onder bijzondere omstandigheden, zooals opening van buitenlandsche kantoren. Onmiddellijk na den wapenstilstand werd dit besluit ingetrokken, als gevolg waarvan reeds in December 1918 een kleine honderd kantoren werden geopend, terwijl 1919 een groote uitbreiding te zien gaf, namelijk meer dan 1000 nieuwe kantoren. In de eerste helft van 1920 werden over de 200 kantoren geopend, welk aantal ook voor de tweede helft van het jaar wel bereikt zal worden. Onderstaande cijfers geven hierover nadere toelichting, waarbij opgemerkt dient te worden, dat de cijfers voor 1919 den toestand op 31 October weergeven:

Aantal kantoren der Canadeesche banken:

	1911	1915	1916	1917	1918	1919
Kantoren in Canada	3009	3087	3051	2976	3097	4050
„ buiten „	81	96	110	124	120	152
Totaal	3090	3183	3161	3100	3217	4202

Aantal kantoren' der voornaamste banken:

	1911	1915	1916	1917	1918	1919
Bank of Montreal ..	170	177	180	182	259	303
Can. Bk. of Commerce	359	378	375	381	379	501
Royal Bank of Canada	313	368	405	425	519	614
Union Bank of Canada	307	317	308	306	299	383
Bank of Nova Scotia	114	186	189	192	187	300
Merchants Bk. of Can.	207	207	216	238	243	361

De Bank of Montreal heeft immer gegolden voor de leidende bank van het Dominion, temeer daar zij als bankier der landsregeering fungeert en verder nauw verbonden is met de Canadian Pacific Railway en de Hudsons Bay Company (de Boards dezer maatschappijen bestaan vrijwel uit dezelfde personen.) De laatste jaren vóór den oorlog gaven een groote ontwikkeling der Canadian Bank of Commerce te zien, die dreigde haar oudere concurrente te overvleugelen. Zoover is het niet gekomen, integendeel heeft de Bank of Commerce zich achterhaald gezien door de agressieve Royal Bank of Canada, de groote fusiebank, die in vele opzichten de Bank of Montreal reeds voorbij is gestreefd, al duiden de balanscijfers der laatste daarop nog niet.

Overigens geeft een verdeling der bankkantoren naar de ligging een goeden kijk op de economische ontwikkeling der verschillende landsdeelen, zowel als op den werkring der diverse bankinstellingen.

Ligging der filialen der Canadeesche banken
(op 31 October 1919.)

	Mari- tieme prov.	Que- bec	Onta- rio	Prairie prov.	Bri- tish Columb.	Elders	Tot.
Bank of Montreal ..	30	48	91	73	46	15	303
Can. Bk. of Commerce	42	86	123	176	52	12	501
Royal Bank of Canada	97	52	158	179	48	80	614
Union Bank of Canada	8	10	98	255	9	3	383
Bank of Nova Scotia	87	22	122	28	3	38	300
Merchants Bk. of Can.	3	42	137	166	12	1	361
And. banken te zamen	21	661	633	391	41	3	1740
	288	921	1362	1268	211	152	4202

Hieruit blijkt, dat de drie grootste banken (Bank of Montreal, Canadian Bank of Commerce en Royal Bank of Canada) hun werkring vrijwel gelijkmatig over het geheele land hebben verdeeld: de Union Bank of Canada besteedt voornamelijk aandacht aan de prairieprovinciën (zij verplaatste indertijd haar hoofdkantoor naar Winnipeg, welk voorbeeld evenwel door geen der andere groote banken is gevolgd), de Bank of Nova Scotia legt zich hoofdzakelijk op het Oostelijk landsdeel toe, terwijl de Merchants Bank voornamelijk Ontario en de prairieprovinciën (speciaal Alberta) tot operatieterrain heeft gekozen.

Het groote aantal filialen der „andere banken” in de provincie Quebec komt hoofdzakelijk op rekening der drie Fransch-Canadeesche banken, die vrijwel uitsluitend in deze provincie werkzaam zijn (Banque Nationale 289 branches uit een totaal van 294, Banque Provinciale 204 van 246, Banque d'Hochelaga 104 van 149).

Onder de gezamenlijke activa der banken, welke op 1 Januari 1920 \$ 2.967.000.000,— beliepen, vindt men onder anderen: goud en gouden munt \$ 80.000.000,—, Dominion notes (zijnde de muntbiljetten der regeering, welke gedeeltelijk door goud zijn gedekt) \$ 173.000.000,—, fondsen \$ 257.000.000,—, voorschotten op effecten (on call) \$ 125.000.000,—, „discounts” \$ 1.207.000.000,—, waartegenover staan deposito's op langen termijn \$ 1.138.000.000,—, deposito's zonder voorafgaande opzegging en tegoed in rekening-courant \$ 703.000.000,—, biljetten in circulatie \$ 232.000.000,—, creditsaldo van het Canadeesche gouvernement \$ 275.000.000,—, deposito's buiten Canada \$ 275.000.000,—, kapitaal \$ 119.000.000,—, reserves \$ 124.000.000,—.

Betreffende het bedrag aan Dominion notes dient te worden opgemerkt, dat de banken verplicht zijn 40 pCt. hunner biljettencirculatie in Dominion notes gedekt te houden, welke tevens als kasvoorraad mogen worden aangemerkt. Het groote bedrag aan

deposito's op langen termijn houdt verband met het feit, dat alle banken spaarafdeelingen bezitten (aparte spaarbanken vindt men in Canada bijna niet), terwijl het creditsaldo van het Canadeesche gouvernement verband houdt met de kort te voren uitgegeven overwinningssleening.

De bankdividenden vertoonen sinds enkele jaren een stijging, hoewel zulks alleen mogelijk is doordat het aandeel van het kapitaal tegenover de totale activa en passiva teruggaande is, omdat de winst over den omzet zich in dalende richting beweegt (van 1,23 pCt. der totale activa in 1907 tot 0,83 pCt. in 1919). Het hoogste dividend betaalt de Bank of Nova Scotia, namelijk 16 pCt. (deze bank heeft trouwens tegenover haar kapitaal de grootste reserve, namelijk \$ 9.700.000,— kapitaal bij \$ 18.000.000,— reserve), daarna komt de kleine Standard Bank of Canada met 14 pCt., zeven banken (waaronder Montreal, Commerce, Royal en Merchants) betalen 12 pCt., drie instellingen (waaronder de Union) 10 pCt., een 8 pCt., twee 7 pCt. en een 6 pCt. dividend. P. VAN EYK.

WETTELIJKE REGELING VOOR HET HOOGER-HANDELSONDERWIJS.

II.

In het vorig nummer werd een uitvoerig overzicht gegeven van het door de Staatscommissie voor het handelonderwijs en het accountantswezen aangeboden wetsontwerp tot regeling van het hooger handelsonderwijs.

Aan het verslag der Staatscommissie zijn door enkele leden afzonderlijke nota's toegevoegd. Op het genoemde wetsontwerp heeft betrekking de nota van Prof. Mr. G. W. J. Bruins, benevens een deel van de nota van den heer Th. Limperg Jr.

De nota van Prof. Mr. G. W. J. Bruins luidt als volgt:

Het moge ondergeteekende geoorloofd zijn aan het rapport der Staatscommissie enkele opmerkingen toe te voegen, verband houdende met het wetsontwerp tot regeling van het hooger handelonderwijs.

Het ontwerp, aan welks samenstelling hij het op zichzelf een voorrecht heeft geacht te mogen medewerken, bevat ongetwijfeld een groot aantal bepalingen, waaromtrent weinig verschil van meening zal bestaan en die aan genoemd onderwijs zullen ten goede komen. Dit kan evenwel niet wegnemen, dat het hem blijft voorkomen, dat voor wettelijke regeling van het hooger onderwijs op handelsgebied de tijd nog niet gekomen is.

Wat van dezen tak van hooger onderwijs in de eerste plaats gevorderd wordt, is aan hen, die in handel, bankwezen, nijverheid en verkeer een leidende commercieele functie zullen uitoefenen, een wetenschappelijken grondslag te geven, die hun blik op de ingewikkelde vraagstukken van het moderne leven van handel en bedrijf kan verruimen. In de werkzaamheid dezer leidende personen speelt technische bedrijfskennis een betrekkelijk geringe rol. Dit weerspiegelt zich in den opzet van het onderwijs. In hoofdzaak bestaat de studie en behoort zij te bestaan in een bestudeering van een aantal wetenschappen onzer samenleving. Deze wetenschappen zijn onderling van betrekkelijk heteroog karakter. Het bindend element in de studie is het feit, dat bij ieder dezer studievakken tenslotte dezelfde kant onzer samenleving — het bedrijfsleven — naar voren komt.

De beperking van het object der studie tot den commercieelen kant onzer samenleving is echter betrekkelijk willekeurig. Een gesloten geheel als b.v. de technische hoogeschool is de handelshoogeschool allerminst. Of men het hooger handelonderwijs afzonderlijk wil regelen, dan wel als onderdeel van een hoogeschool of faculteit, welke in het algemeen de wetenschappen der maatschappij omvat, is grootendeels een vraag van practischen en organisatorischen aard. In de behoefte, welke een dergelijke breeder opgezette onderwijsorganisatie tevens zou kunnen vervullen, wordt tot dusver hier te lande in hoofdzaak voorzien door de juridische faculteit. Waar deze faculteit in haar huidige organisatie in de eerste plaats opleiding biedt aan hen, die als rechter, advocaat of anderszins het recht, met name het civielrecht, technisch te hanteeren krijgen, laat het niet te miskennen feit, dat een toenemend aantal dergenen, die

hun studie aan de juridische faculteit voltooiën, zich richt naar andere maatschappelijke functies, niet na, ook van dezen kant het vraagstuk naar voren te brengen. De organisatie van het hooger onderwijs op handelsgebied hangt aldus ten nauwste samen met de eveneens in deze dagen aan de orde zijnde vraag, welke wijzigingen aangebracht moeten worden in het academisch statuut en wellicht in verband daarmee in de hoogeronderwijswet.

Ook echter indien de gestelde vraag mocht worden beslist in dien zin, dat het wenschelijk is het hooger onderwijs, dat speciaal op den commercieelen kant onzer economische samenleving gericht is, zelfstandig te regelen, acht ondergeteekende niettemin zoodanige wettelijke regeling thans praematuur.

Terecht wordt in de memorie van toelichting bij het ontwerp der Staatscommissie op art. 11 de opmerking gemaakt, dat in het oog moet worden gehouden, dat het hooger handelonderwijs nog verkeert in een toestand van ontwikkeling. Bij dit artikel gaat het om de opstelling der te doceren vakken. In nog sterker mate moet het tekort aan ervaring zich evenwel doen gevoelen bij de organisatie van de studie en de regeling der examens. In de toelichting bij art. 14 wordt er op gewezen, dat het feit, dat deze regeling in hoofdzaak bij algemeenen maatregel van bestuur geschiedt, het gemakkelijker maakt in verband met veranderde omstandigheden wijzigingen aan te brengen. Ook al is zulks tot zekere hoogte juist, zoo heeft niettemin de Staatscommissie bij de vaststelling van den ontwerp-algemeenen maatregel, die bij het wetsontwerp is gevoegd, haar keuze bij een vastomlijnd stelsel moeten bepalen. Ondergeteekende kan zich hiertoe vooralsnog niet verantwoord achten.

In den ontwerp-maatregel is in hoofdzaak het thans aan de Rotterdamse handelshoogeschool geldende stelsel gevolgd. Voorgesteld wordt een examen in de handelsetonomie, af te leggen na een studiegang van twee jaren, welk examen practisch voor de groote meerderheid het einde hunner studie zal vormen. Tegelijk geldt dit examen als candidaatsexamen voor eene voortgezette doctorale studie. Het ligt intusschen voor de hand, dat het karakter van het examen en de aard van het te geven onderwijs in hooge mate door de behoeften van de eerste groep worden bepaald. Tegenover dit stelsel staat het Amsterdamsche senaatsvoorstel, dat slechts een volledige doctorale studie kent.

In Rotterdam wordt gepoogd met de tweejarige opleiding te bereiken, wat er mede te bereiken valt. Aangeteekend zij hierbij, dat tengevolge van het zeer groot aantal studeerenden ten vorigen jare de tentamens moesten worden afgeschaft.

Ondergeteekende erkent ten volle de juistheid van het standpunt van velen uit den handel, dat de leeftijd, waarop de jongé man en de jonge vrouw in het practisch leven intreden, vooral niet te hoog moet wezen. Aan den anderen kant is hij er evenwel van overtuigd, dat verlenging van de studie met nog één jaar of althans één semester in veel sterker mate aan de thans vroegtijdig afgebroken studie zal ten goede komen dan dat zulks in ander opzicht den afgestudeerde zal kunnen schaden. Een academischen studiegang slechts door één examen, aan het eind afgesloten, kan hij in beginsel niet juist achten. Een verlenging der studie, gelijk zoo even genoemd, zou de mogelijkheid scheppen van een tusschentijdsch examen, waarbij in de hoofdvakken een algemeene grondslag kan worden gelegd, terwijl de overige vakken, welke, tenzij men zich zeer beperkt, voor één examen te talrijk zijn, naar hunnen aard over de beide examens konden worden verdeeld. De wenschelijkheid van het eerste mag ondergeteekende demonstreeren aan het studievak, hetwelk hem het naast staat, de economie. Wil de studie in dit vak zich niet in hoofdzaak bepalen tot de algemeene beginselen, doch ook omvatten een voortgezette en meer op het leven gerichte studie van onderdeelen, als het credietwezen, vragen van handelspolitiek in den ruimen zin e.d., dan is voor een vruchtdragende bestudeering dezer onderdeelen noodzakelijk, dat de student beschikt over geordende kennis van de voornaamste grondbeginselen der economie en in het algemeen over zeker inzicht in den bouw onzer economische samenleving. Door het onderwijs in de genoemde onderdeelen eenigen tijd later te doen aanvangen, is dit niet te verkrijgen. Slechts een voorafgaand examen, dat den studeerende dwingt zich deze algemeene grondbeginselen eigen te maken en zich persoonlijk van de problemen rekenschap te geven, kan dit doel doen bereiken.

Ondergeteekende wil er zich niet op beroepen, dat de instellingen of faculteiten van hooger handelonderwijs in den vreemde, die gelijke eischen van vooropleiding stellen als in het algemeen de Universiteiten, géén van alle, voor-

zoover hem bekend, voor de meerderheid hunner studenten met een tweejarigen studiegang genoeg nemen. Omgekeerd zijn te Amsterdam blijkens het senaatsverslag stemmen opgegaan om de daar ontworpen volledige doctorale studie terug te brengen tot een driejarige. Gewenscht werd het afleggen van het doctoraal examen in drie jaren mogelijk te maken. Hoezeer ondergeteekende deze uitingen toejuicht, zoo zou hij evenwel aan een zoodanige driejarige studie, die wellicht tusschen de Rotterdamsche regeling en de Amsterdamsche plannen een compromis zou kunnen vormen, niet het karakter eener doctorale studie willen geven. Voor hen, die zich een toekomst in het practische leven willen scheppen, is wat terecht hier te lande onder een doctorale studie, afgesloten door een proefschrift als bewijs van zelfstandig wetenschappelijk kunnen, wordt verstaan, slechts in een zeer gering aantal gevallen noodig of gewenscht. Intusschen zou bij een op drie jaren of op ten naastenbij drie jaren gebrachte opleiding de voortgezette doctorale studie niet onbelangrijk kunnen worden ingekrompen en zich kunnen beperken tot een diepere en meer principieele bestudeering van enkele hoofdvakken. Door de mogelijkheid te scheppen, dat zij, die zich de doctorale studie ten doel stellen, hiermede reeds bij de inrichting van het examen, dat de driejarige opleiding afsluit, tot zekere hoogte rekening kunnen houden, zou, met behoud van het karakter dezer doctorale studie, voorkomen kunnen worden, dat zij te lang zou duren.

Ondergeteekende wil aan deze beschouwingen niet de conclusie verbinden, dat een opzet als hierboven geschetst, in den algemeenen maatregel van bestuur, welke het ontwerp vergezelt, zou behooren te worden opgenomen. Zijns inziens behoort vooralsnog aan het hooger onderwijs op handelsgebied zijn natuurlijke groei te worden gelaten, tot tijd en wijle de Rotterdamsche en de Amsterdamsche ervaring een gevestigd oordeel mogelijk maakt.

De vraag zou kunnen rijzen, of uitstel van wettelijke regeling niet in ander opzicht tot zwaarigheid zou kunnen leiden. Ongetwijfeld bevat het ontwerp, gelijk reeds werd opgemerkt, een groot aantal bepalingen, waarvan het goed is, dat zij aan het hooger handelsonderwijs worden aangelegd. Ondergeteekende mag er evenwel op wijzen, dat de Regering reeds thans krachtens den met de handelshoogeschool bestaanden subsidieband alle eischen, die zij wenscht, kan stellen, terwijl zij, wat Amsterdam betreft, beschikt over de bevoegdheid van art. 72 der hoogeronderwijswet. Wat betreft de enkele aan het doctoraal examen te verbinden bevoegdheden kan zoo noodig door bepalingen in de middelbaaronderwijswet en de door de Staatscommissie voorgestelde wet op het lager en middelbaar handels onderwijs, dan wel in de uitvoeringsbesluiten dier wetten, een naar het schijnt voldoende voorloopige voorziening worden getroffen.

De nota van den heer Th. Limpert J. r. bevat nopens het hooger handelsonderwijs het navolgende:

Ten aanzien van de voorstellen der Staatscommissie met betrekking tot de wettelijke regeling van het hooger handelsonderwijs is ondergeteekende van oordeel, dat, waar dit onderwijs nog in het eerste stadium van ontwikkeling is, de wetgever er zich voor moet behoeden, die ontwikkeling tegen te gaan door in onderdeelen afdalende regeling van het leerprogramma. Het ontwerp der Staatscommissie voldoet in dit opzicht niet aan de wenschen van ondergeteekende.

De Staatscommissie heeft, naar de meening van ondergeteekende ten onrechte, als uitgangspunt voor de wettelijke regeling van het hooger handelsonderwijs genomen de handelshoogeschool. Wel wijkt de regeling van het ontwerp der Staatscommissie in enkele opzichten van de bestaande regeling aan de Rotterdamsche handelshoogeschool af, doch het blijft de handelshoogeschool, welke in het ontwerp der Staatscommissie wordt gereglementeerd en niet het hooger handelsonderwijs in het algemeen. Zulks acht ondergeteekende niet aanbevelenswaardig; niet alleen is het onderwijs aan de handelshoogeschool nog in het begin-stadium van ontwikkeling, doch bovendien wordt door een reglementeering, als gegeven is in het ontwerp der Staatscommissie, een ontwikkeling in andere richting dan de Rotterdamsche bemoeilijkt. Ondergeteekende zegt dit niet alleen met het oog op de plannen te Amsterdam, zooals die thans bestaan, doch ook met het oog op wat te Amsterdam nog kan worden bedacht of gewenscht; en in 't algemeen ter wille van een vrijen groei in elke richting, waarin binnen afzienbaren tijd de ontwikkeling van het hooger handelsonderwijs zal worden gezocht.

In aansluiting op hetgeen hij hiervoren omtrent het karakter van het handelsonderwijs heeft gezegd, meent ondergeteekende voorts, dat de wettelijke regeling van het hoo-

ger handelsonderwijs het best ware te verkrijgen door een aanvulling van de Wet op het Hooger Onderwijs, het scheppen van de mogelijkheid van de vorming eener zesde faculteit aan de rijks-universiteiten en de gemeentelijke universiteit te Amsterdam (welke faculteit ondergeteekende bij voorkeur genoemd zou zien *economische faculteit*, omdat niet de handel alleen doch de algemeene maatschappij het object van de studie vormt), met daarnaast de mogelijkheid van het geven van hooger handelsonderwijs aan een bijzondere hoogeschool. Waar overigens ondergeteekende van oordeel is, dat de opneming van het hooger handelsonderwijs binnen het kader van de universiteit voor dat onderwijs van het grootste belang is en hij voorts van meening is, dat het zuiver wetenschappelijk karakter van dat onderwijs aan een handelshoogeschool niet ten volle tot zijn recht kan komen, omdat het onderwijs zich te veel richt naar de behoeften van het groote aantal leerlingen, dat de studie wenscht af te sluiten met het ook door de Staatscommissie voorgestelde examen ter verkrijging van het diploma handelseconomie, daar voelt ondergeteekende te grooter bezwaar tegen het ontwerp der Staatscommissie, hetwelk de handelshoogeschool als uitgangspunt van de voorgestelde regeling heeft genomen.

Ondergeteekende meent op grond van de vorenstaande overwegingen, dat het voorgeschreven onderwijs-programma zich behoort te bepalen tot de vermelding van die vakken, welke elk voor zich onmisbaar geacht kunnen worden in het samenstel van wetenschappen, dat met den naam handelswetenschappen wordt aangeduid, t.w. de *bedrijfsuishoudkunde*, de *economie*, het *privaat- en publiek-recht betreffende handel, nijverheid en verkeer*, de *economische geschiedenis* en de *economische aardrijkskunde*. Alle andere vakken behooren naar de meening van ondergeteekende facultatief te worden gesteld.

Overigens meent ondergeteekende, dat van de door de Staatscommissie genoemde vakken de *kennis van handelswaren*, de *technologie van nijverheids-producten*, de *stelsels van boekhouding en bedrijfsverantwoording* en de *vreemde talen en hare handelsterminologie* reeds daarom uit het studieprogramma behooren te worden geschrapt, wijl deze vakken of in het geheel niet of althans niet binnen het kader van het handelsonderwijs als wetenschappen kunnen worden beoefend. Met betrekking tot de beide eerstgenoemde vakken meent ondergeteekende, dat zij als wetenschappen slechts tot hun recht kunnen komen aan die onderwijsinrichtingen, waar de natuurkunde en de chemie als wetenschappen beoefend worden. Ten aanzien van het derde hier genoemde vak wijst ondergeteekende er op, dat de bedoelde stelsels als hulpmiddel voor de waarneming der verschijnselen in de bedrijfsuishouding ongetwijfeld bij het onderwijs in de bedrijfsuishoudkunde zullen worden besproken, doch dat zij zelf geen gelegenheid bieden tot wetenschappelijk onderzoek. En met betrekking tot het laatstgenoemd vak meent ondergeteekende, dat de wetenschappelijke taalstudie buiten het gebied van het handelsonderwijs valt, terwijl ook de handelsterminologie geen object van wetenschappelijk onderzoek kan vormen, anders dan als taalstudie.

Ten slotte is ondergeteekende van oordeel, dat het niet gewenscht is, aan de handelshoogeschool een afzonderlijk diploma in de handelseconomie verkrijgbaar te stellen; hij meent, dat de niet voleindigde wetenschappelijke studie op geen ander bewijs van afgelegd examen recht behoort te geven dan aan andere instellingen van hooger onderwijs aan gelijk gevorderden wordt uitgereikt.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE

De Parijsche Conferentie; redevoeringen van Mr. Goodenough en Mr. McKenna; het rapport der Labour Party in zake werkloosheid; de Engelsch-Russische handelsovereenkomst; Regeerings-exportcredieten.

Onze Londensche correspondent schrijft ons dd. 28 Januari 1921:

The rise in the rates of exchange this week seems to have caused a good deal of surprise to some City Journalists. Certainly, on the surface it is surprising that both the French and German exchanges should have improved simultaneously: the former has been as low as 49 and the latter as low 203. But the explanation of this simultaneous improvement is quite simple. The greater part of the rise occurred in the early part of the week, and was only a reflection of

the hope that the Paris Conference would at last realise realities and fix the indemnity at a reasonable figure. This would benefit both countries, and the result was a rise in both rates. These hopes seem as much doomed to disappointment as ever.

It is fortunately not my task to discuss the political bearings of the present conversations at Paris. But it is clear that certain journals of the right are aiming at destroying the position of the Premier by representing him as failing in his duty to France. The result is that the most preposterous suggestions emanating from Paris are given a publicity which they certainly do not account of their intrinsic merits. The public is still being taught to think that it is possible to pay the indemnity in gold. One hopes that the rise in prices which would ensue will not be experienced in our generation, at any rate: but this is only one instance of a campaign which is marked by more than usual recklessness of statement. If the journals in question were to reflect a little, they would realise that to extol the merits of despoiling German millionaires of their property may have a popularity and an extension which they would be the last to welcome. It is of little use economists explaining that confiscatory legislation on the property of the rich does not „pay”, when this kind of suggestion is being bruited forth by journalists.

Meanwhile it would be true to say that the greatest anxiety prevails in the City for a speedy and even a moderate settlement. The value of indemnity payments as a basis of credit schemes depends on the ability of Germany to pay, and paper calculations will not cajole a penny out of the pockets of lenders if they think that impossible demands will cause the economic situation to go from bad to worse. But there is also a growing feeling, voiced for instance by Mr. Goodenough at the meeting of Barclay's Bank that this country might help to restore the situation by remitting some of the Allied debt to this country. As your readers are aware, this always was the solution proposed by the school of Mr. J. M. Keynes, and Mr. Goodenough was only putting the idea into business language when he suggested that the remission of part of a debt was often the condition for the recovery of the rest.

We have been favoured this week by the important statements by the Chairmen of leading institutions. Mr. Goodenough's speech I have already mentioned, the other statement was that of Mr. McKenna of the City and Midland Bank. These statements are becoming of great public importance, and I need not apologise for dealing at some length with both. On the whole the Chairman of Barclay's confined himself to the international situation, and after a warning that the process of trade recovery would be a slow one unless the problem of export-credits were settled, asked for „a Financial League of Nations”. Since the present impasse was largely the result of political conditions, „over which private enterprise can exercise no sort of control” he thought that any action taken would have to be organised internationally.

Mr. McKenna's speech was largely devoted to a somewhat questionable doctrine of the impossibility of deflation. Deflation brought depression, and depression was cumulative in its effects. Present inflation was the result of war loans, and the only remedy was repayment of war loans. At present new taxation would only involve fresh inflation, and so the attempt to deflate, which would reduce the revenue and so increase the pressure of new taxation requisite, was a ruinous policy on all hands. Mr. McKenna did not explain how the mere transferences involved in taxing one set of people in order to repay another, which is all that the reduction of the National Debt implies, would produce deflation. He was on more solid ground in demanding increased production,

ironical as the demand sounds at the present moment. It is interesting to see how the City Bank officials continue to adhere to the somewhat inflationistic point of view of the late Sir Edward Holden.

The Labour Party has now issued its report on the Unemployment Problem, the propaganda merits of which have somewhat suffered by the fact that it is not sensational enough to compete with the latest divorce case and the railway smash with which the papers have recently been filled. It is fairly clear that the whole Report was written by Mr. Sidney Webb, and it is full of his characteristic views, as previously expounded by him and by Mrs. Webb in their works on the Poor-Law problem. For apart from the demands for the cessation of military adventures in Ireland and the East, the fixing of the indemnity and the inauguration of a revised credits scheme, there comes the Webbian policy of increasing trade by giving out orders by Government Departments to cover the needs for the next ten years, the raising of the school age and the immediate extension of the building of schools and houses, an universal eight hours-day, and the supplementing of the demand for labour by withdrawing as many „young persons” as possible by increased training grants. But where to get the money? There are £19 millions in the Unemployment Fund, says the Report, and in any case, since you cannot allow people to starve, use the money productively instead of underfeeding and degrading great masses of labour.

The report deserves attention as an illustration of what labour can do in the direction of constructive thinking, but the Labour Conference which adopted the report on Thursday has attracted attention, more because of the usual stupid wrangle between the moderates and the „direct actionists”. The position now is that the Parliamentary Group will force the subject forward, and that they report to the Conference again on Feb. 23. Of course, nothing will come out of this; for it is certainly the case that the group in the House of Commons has not so far learnt the art of Parliamentary tactics: nor has it the men who by brilliancy of speaking or forceful personality can force a subject on a reluctant House.

The authentic text of the proposed Anglo-Russian Trade Agreement has now been issued. It offers no surprises, for the terms were fairly well known as the result of the longdrawn out negotiations, in which the Daily Herald acted as the channel of communication for M. Krassin and the Times for the malcontents. The question of debts is not regulated by the agreement itself, but there is appended thereto a „Declaration on Recognition of Claims” by which the „Russian Soviet Government declares that it recognises the principle that it is liable to pay compensation to private persons who have supplied goods or services to Russia for which they have not been paid. The detailed mode of discharging this liability shall be regulated by the Treaty referred to in the Preamble”. The British Government of course recognises a similar obligation. If M. Krassin can persuade his extremists and we can get a recognition from the Courts of Law sufficient to protect imports, something may come of all this. At present I fancy that even the most optimistic supporters of trade with Russia are not very hopeful.

There seem to be faint indications of reviving trade in some directions: thus the dry-goods trade is reported by the Manchester Guardian Commercial as showing some improvement. The wool sales have shown a good tone, but this seems to be due to buying by American interests in view of a probable increase in the U. S. A. Tariff. In the cotton industry the situation is still unchanged, and Belgian competition in the pig iron trade is not abating. A few mills in the Batley district are busy

on orders for khaki cloth for Russia and payment seems to be quite easily forthcoming to judge from the Manchester Guardian. Was it not Mr. Keynes who said that the only country which had paid royalties on his book in full was Russia?

This is the week of Annual Numbers: both the Times and the Manchester Guardian have published excellent surveys of the last year.

The figures as to the amounts granted under the Government Exports Credit scheme are now available, and are as follows: —

Advances actually made, September '19-December '20 £ 137.785
Advances sanctioned, do. £ 1.400.034

Of the advances sanctioned, the greater part falls within the last three months of the last year, viz., £ 949.034.

Thus considering that the total amount sanctioned under the Act was £ 26 mill., it will be seen that a considerable success cannot be ascribed to the actual working of the scheme so far, though the rapidity of the rise in the Oct.-Dec. period shows that the scheme is receiving increased attention. The banks and accepting houses have now also created a committee to go into the question of export credits and, as mentioned before, the Insurance Companies also are conferring on the subject.

The Currency Return again shows a marked fall in the circulation though the Bank figures do not show much improvement:

Public Deposits	£ 0.004.508	increase
Other Deposits	„ 7.483.918	decrease
Government Securities	„ 1.298.790	„
Other Securities	„ 6.218.043	„
Reserve	„ 0.051.718	increase
Circulation	„ 0.055.605	decrease
Coin and Bullion	„ 0.003.887	„

The Currency Note Circulation standing at £ 339.934.660 shows a contraction of £ 4.349.809. The Reserve shows no change: the uncanceled notes now stand at a little over £ 2½ millions.

AANTEKENINGEN.

De besluiten der Parijsche conferentie. — Van de door den Oppersten Raad genomen besluiten, voor zoover zij op economisch gebied liggen, volgt hieronder de vertaling:

De eerste verplichtingen.

Artikel 1. Ten einde te voldoen aan de verplichtingen, welke de artikelen 231 en 232 van het verdrag Duitsland opleggen, zal dit land, behalve de restituties, welke het heeft te doen, overeenkomstig artikel 238 en alle andere verplichtingen van het verdrag, moeten betalen:

1e. Vaste annuïteiten, waarvan de helft betaalbaar is, aan het einde van elk half jaar. Deze annuïteiten zijn aldus vastgesteld:

a. Twee annuïteiten van 2 milliard goud-marken van 1 Mei 1921 tot 1 Mei 1923.

b. Drie annuïteiten van 3 milliard goud-marken van 1 Mei 1923 tot 1 Mei 1926.

c. Drie annuïteiten van 4 milliard goud-marken van 1 Mei 1926 tot 1 Mei 1929.

d. Drie annuïteiten van 5 milliard goud-marken van 1 Mei 1929 tot 1 Mei 1932.

e. Een-en-dertig annuïteiten van 6 milliard goud-marken van 1 Mei 1932 tot 1 Mei 1963.

2e. Twee-en-veertig annuïteiten, beginnend op 1 Mei 1921 gelijk aan 12 pCt. van de waarde van den export van Duitsland, van de opbrengst van den export geheven en betaalbaar in goud, twee maanden na den afloop van elk semester.

De schadevergoedingen.

Ten einde de volledige tenuitvoerlegging van de hierboven genoemde paragraaf 2 te verzekeren, zal Duitsland aan de Commissie van herstel alle faciliteiten verleenen om het bedrag van den Duitschen export te verifiëren en de noodzakelijke controle uit te oefenen.

Artikel 2. De Deutsche regering zal onmiddellijk aan de Commissie van herstel bons aan toonder ter hand stel-

len, betaalbaar op de vervaldagen, vastgesteld in artikel 1, paragraaf 1 van deze regeling en waarvan het bedrag gelijk zal zijn aan de halfjaarlijksche betalingen te storten overeenkomstig genoemde paragraaf.

Er zullen instructies worden verstrekt aan de Commissie voor de schadeloosstelling, ten einde het den mogendheden, die het verlangen daartoe te kennen geven, gemakkelijk te maken, het deel, dat haar ingevolge de tusschen haar bestaande overeenkomsten toekomt, roerend te maken.

Artikel 3. Duitsland zal zich te allen tijde van tevoren kunnen kwijten van het vastgestelde deel zijner schuld.

De vervoegde betalingen, welke het eventueel zal doen, zullen in mindering worden gebracht van de vaste annuïteiten, zooals deze zijn bepaald krachtens paragraaf 1 van artikel 1; deze annuïteiten zullen dan als volgt in rekening worden gebracht:

8 pCt. tot 1 Mei 1923, 6 pCt. van 1 Mei 1923 tot 1 Mei 1925 en 6 pCt. later dan 1 Mei 1925.

Artikel 4. Duitsland zal, direct noch indirect een credit-operatie afsluiten buiten zijn grondgebied, zonder de toestemming der Commissie voor de schadeloosstelling. Deze bepaling is van toepassing voor de regeering van het Deutsche rijk, voor de regeeringen der Deutsche Staten, voor de provinciale of gemeentelijke autoriteiten in Duitsland alsmede voor de maatschappijen of ondernemingen, welke door genoemde regeeringen en autoriteiten worden beheerd.

De waarborg der douanegelden.

Artikel 5. Krachtens artikel 218 van het verdrag van Versailles zijn alle bezittingen en inkomsten van het Deutsche rijk en de Deutsche staten betrokken bij den waarborg voor de algehele uitvoering der bij de onderhavige regeling getroffen bepalingen door Duitsland.

De opbrengst der Deutsche douane, zoowel ter zee als te land, met inbegrip van de opbrengst van alle in- en uitvoerrechten en van alle, bijkomende rechten, vormt een bijzonder waarborg voor de uitvoering der onderhavige overeenkomst.

Geen enkele wijziging welke de opbrengst der douanerechten zou kunnen verminderen, zal, zonder de goedkeuring der Commissie voor de schadeloosstelling, in de Deutsche wetgeving of in het Deutsche douanereglement worden aangebracht.

Het totaal der Deutsche douanegelden zal voor rekening van de Deutsche regeering, in ontvangst worden genomen door een hoofdontvanger der Deutsche regeering met goedvinden van de Commissie voor de schadeloosstelling.

Ingeval Duitsland in gebreke mocht blijven ter zake van een der betalingen, waarin de onderhavige regeling voorziet,

1°. Zal het totaal of een deel der Deutsche douanegelden bij den hoofdontvanger der Deutsche douane in beslag kunnen worden genomen door de Commissie voor de schadeloosstelling en besteed kunnen worden voor de afdoening der schulden, in de betaling waarvan Duitsland te kort is geschoten. In dat geval zal de Commissie voor de schadeloosstelling, indien zij zulks noodig oordeelt, het beheer en de ontvangst der douanegelden zelf in handen kunnen nemen.

2°. Zal de Commissie voor de schadeloosstelling de Deutsche regeering last kunnen geven tot een verhooging der douanerechten of tot het nemen van andere maatregelen, die de commissie voor de verhooging der inkomsten noodzakelijk mocht achten.

3°. Indien aan deze lastgeving geen gevolg wordt gegeven, zal de Commissie de Deutsche regeering in gebreke kunnen stellen en de regeeringen der geallieerde en geassocieerde mogendheden met den toestand in kennis stellen, die de maatregelen zullen nemen, welke door haar noodig worden geacht.

In verband met het bovenstaande drukken wij hieronder af van den achtsten titel van het vredesverdrag, de schadevergoedingen betreffende, de artikelen 231, 232, 233, 234 en 235.

Art. 231. De geallieerde en geassocieerde regeeringen verklaren en Duitsland erkent, dat Duitsland en zijn bondgenooten verantwoordelijk zijn, omdat zij hen veroorzaakt hebben, voor alle verliezen en alle schaden door de geallieerde en geassocieerde mogendheden en hun onderdanen geleden ten gevolge van den oorlog, die hun is opgelegd door den aanval van Duitsland en zijn bondgenooten.

Art. 232. De geallieerde en geassocieerde mogendheden erkennen, dat de Deutsche hulpbronnen niet voldoende zijn — rekening houdend met de permanente vermindering van zijn hulpbronnen, die voortvloeit uit andere bepalingen

van het huidige verdrag — om een volledige vergoeding van al deze verliezen en al deze schaden te verzekeren.

De geallieerde en geassocieerde mogendheden eischen echter en Duitschland neemt de verplichting op zich, dat alle schaden vergoëft zullen worden, veroorzaakt aan de burgerlijke bevolking der geallieerde en geassocieerde mogendheden en aan haar bezittingen door gezegden aanval te land, ter zee en in de lucht en in het algemeen gesproken alle schaden, zooals die gedefinieerd zijn in de hierbij gevoegde annex I.

Ter uitvoering van de verplichtingen ten volle door Duitschland op zich genomen met betrekking tot de vergoedingen en terugbetalingen integraal verschuldigd aan België, verplicht Duitschland zich boven de schadevergoedingen, waarin deze Titel uit anderen hoofde voorziet en tengevolge van de schending van het Verdrag van 1839, alle sommen terug te betalen, die België geleend heeft van de geallieerde en geassocieerde regeeringen tot op 11 November 1918, vijf percent interest per jaar op gezegde sommen inbegrepen. Het bedrag dezer sommen zal vastgesteld worden door de Commissie voor de schadevergoedingen en de regeering verplicht zich onmiddellijk een overeenkomstige emissie te doen plaats vinden van speciale bons aan toonder, betaalbaar in gouden marken den eersten Mei 1926 of ter keuze der Deutsche regeering den eersten Mei van elk jaar daarvoor. Onder voorbehoud der hierboven getroffen beschikkingen zal de vorm dezer bons bepaald worden door de Commissie voor de schadevergoedingen. Gezegde bons zullen worden ter hand gesteld aan de Commissie voor de schadevergoedingen, die gerechtigd zal zijn hen te ontvangen en hun ontvangst te erkennen uit naam van België.

Art. 233. Het bedrag van gezegde schaden, tot welker vergoeding Duitschland verplicht is, zal vastgesteld worden door een intergeallieerde commissie, die den naam zal hebben van Commissie van de schadevergoedingen en die zal worden samengesteld op de wijze en met de volmacht aangegeven hierna en op de bijgevoegde annexen II—VI.

Deze commissie zal de eischen onderzoeken en zal aan de Deutsche regeering een billijke bevoegdheid geven om zich te doen hooren. De beslissingen van deze commissie, wat betreft het bedrag der hieronder bepaalde schaden, zullen worden opgesteld en aan de Deutsche regeering worden betekend in een periode van dertig jaren te rekenen vanaf den eersten Mei 1921. De commissie zal hiermede gepaard gaande de wijze vaststellen, waarop de betalingen moeten geschieden van de termijnen en de modaliteiten ter vereffening door Duitschland van zijn geheele schuld in een periode van dertig jaren, te dateeren vanaf den eersten Mei 1921. Voor het geval, dat evenwel in den loop van gezegde periode Duitschland te kort zou schieten in de vereffening van zijn schuld, zal de regeling van elk onbetaald gebleven saldo worden overgedragen op de volgende jaren of zal ze het voorwerp van een afzonderlijke behandeling kunnen uitmaken onder die voorwaarden, welke de geallieerde en geassocieerde mogendheden zullen vaststellen, die daarbij handelen volgens procedure, waarin door dit deel van het verdrag voorzien wordt.

Art. 234. De Commissie voor de schadevergoedingen zal vanaf den eersten Mei 1921 van tijd tot tijd de hulpbronnen en de economische kracht van Duitschland moeten bestudeeren en ze zal, na aan de vertegenwoordigers van dit land behoorlijk gelegenheid te hebben gegeven, zich te doen hooren, alle bevoegdheden hebben om de periode te verlengen en de wijze, waarop de betalingen, die nog gebeuren moeten zullen geschieden, te veranderen. Maar ze zal geen enkele korting kunnen toestaan zonder speciale machtiging van de regeeringen in de commissie vertegenwoordigd.

Art. 235. Om den geallieerden en geassocieerden mogendheden de mogelijkheid te openen vanaf heden het herstel van hun industrieel en economisch leven ter hand te nemen, in afwachting van de definitieve vaststelling van het bedrag hunner vorderingen, zal Duitschland gedurende de jaren 1919 en 1920 en de eerste vier maanden van 1921 in zoveel stortingen en op zoodanige wijze (in goud, in goederen, in schepen, in waardepapieren of anderszins) als de Commissie voor de schadevergoedingen zal kunnen vaststellen, de tegenwaarde van twintig milliard gouden marken betalen in mindering op de hierboven genoemde vorderingen. Uit dit bedrag worden in de eerste plaats de kosten van het bezettingsleger na den wapenstilstand van 11 November 1918 betaald en verder kunnen zoodanige hoeveelheden voedingsmiddelen en grondstoffen, die door de geallieerde en geassocieerde mogendheden noodzakelijk geacht zullen kunnen worden, om Duitschland in staat te stellen zijn verplichting tot betaling na te komen, ook met goedvinden van gezegde regeeringen betaald worden uit gezegde som; het saldo zal worden afgetrokken van het be-

drag door Duitschland als schadevergoeding verschuldigd. Bovendien zal Duitschland de in paragraaf 12 c. der hierbij gevoegde annex bedoelde bons deponeren.

Annex I bevat o.a. de verplichting tot betaling der pensioenen voor alle invaliden of verwanten van hen en van weduwen en weezen.

Annexen II—VII regelen o.m. de samenstelling der Commissie, het recht tot deelneming aan haar beaardslagingen, haar bevoegdheid. Duitschland wordt er in verplicht tot de emissie van 40 milliard goudmarkobligaties aan toonder, tegen een rente van 2½ pCt. van 1921/26 en daarna tegen 5 pCt. Indien de betaalkracht het toelaat, kan Duitschland bovendien tot een tweede emissie van 40 milliard goudmarkobligates verbonden worden. Verder bevatten ze de bepalingen over uitlevering van de vloot, over de levering van grondstoffen en vee voor het verwoeste gebied, over de kolenleveranties, over het recht op hoogstens 50 pCt. der Deutsche productie van kleurstoffen en pharmaceutische preparaten en over den afstand der Deutsche telegraafkabels.

Aantal in bedrijf werkzamen en loonen in 1919 en 1920 in eenige industrieën der Vereenigde Staten. — Het Bureau of Labor Statistics gaf 17 Dec. l.l. een publicatie uit, waarin gegevens, die het uit 13 nijverheidsbranches en uit den kolenmijnbouw ontvangen had, verwerkt zijn.

Zes van de veertien industrieën vertoonen een toename in het totale bedrag van de betaalrol in November 1920, vergeleken bij November 1919 en acht vertoonen een vermindering. De meest belangrijke toename 348,5 pCt., bestaat in den kolenmijnbouw. Daarop volgen de ijzer- en staalnijverheid met 56,2 en fabricage en herstel van spoorwegwagons met 39,4. De katoenindustrie vertoont een toename van 1,7 pCt. De confectie-nijverheid, de automobiel- en de wolindustrie vertoonen dalingen van resp. 37 pCt., 36,8 pCt. en 33,7 pCt. De enorme stijging der steenkolenmijnbouw in November vergeleken met een jaar geleden, is een gevolg van het herstel van een stakingsperiode in November 1919.

Vergelijkende cijfers voor November en October 1920 worden in de tweede op nevenstaande pagina afgedrukte tabel gegeven.

De cijfers toonen aan, dat er in 3 industrieën een toename van het aantal personen op de betaalrol was en een daling in 11. De dalingen in het aantal personen, dat werk vindt in de industrie, zijn voor den kolenmijnbouw 3,6 pCt., in de sigarenijverheid 3,1 pCt. en in de fabricage en herstel van spoorwegwagons 1,5 pCt. Dalingen van 17 pCt., 12,5 pCt. en 12,1 pCt. komen resp. voor in mannenkleeding, wolnijverheid en vervaardiging van gebreide goederen en onderkleeding.

November met October vergelijkende vertoont één industrie een stijging der betaalde loonen en dertien een daling. De eenige stijging is 2,6 pCt. in de sigarenijverheid. De grootste dalingen zijn 31,2 pCt. in de automobielen-industrie en 23,5 pCt. in de heerenconfectie. De steenkolenmijnbouw vertoont een daling van 0,3 pCt.

De beschouwing dezer cijfers brengt een tendens tot loondaling aan het licht. Mogen al de loonen in die industrieën, waarin vergeleken bij het vorig jaar het aantal arbeiders steeg, nog meer dan deze toename omhoog gegaan zijn, de meerderheid vertoont de neiging, aan vermindering van het aantal werkzamen een loondaling, die het percentage overteft, gepaard te doen gaan. Zeer duidelijk komt dit in de tweede tabel aan het licht, waar zelfs in de industrieën, die een stijging van het aantal arbeiders opgeven, een daling van het bedrag der betaalrol gerapporteerd wordt.

Vergelijking van het aantal werkzamen in eenige takken van bedrijf in November 1919 en November 1920.

Nijverheid	Aantal bedrijven	Termijn waarover loon loopt	Aantal personen op betaalrol in November		% toeneming of afnemning	Bedrag van de betaalrol in November		% toeneming of afnemning
			1919	1920		1919	1920	
IJzer en staal	108	1/2 maand	134.404	179.544	+ 33,6	\$9.091.664	\$14.197.947	+ 56,2
Automobielen	44	1 week	135.828	96.264	- 29,1	„ 4.387.196	„ 2.771.456	- 36,8
Fabricage en herstel van spoorwegwagons	49	1/2 maand	56.838	69.656	+ 22,6	„ 3.636.903	„ 5.071.455	+ 39,4
Katoenweverijen en spinnerijen	55	1 week	45.499	43.393	- 4,6	„ 783.433	„ 796.382	+ 1,7
Katoenindustrie (verdere verwerkingen)	15	„	12.197	9.226	- 24,4	„ 260.196	„ 199.803	- 23,2
Gebreide goederen en onderkleeding	51	„	29.088	20.398	- 29,9	„ 504.329	„ 351.331	- 30,3
Wol	52	„	48.254	29.226	- 39,4	„ 1.029.403	„ 682.769	- 33,7
Zijde	46	2 weken	19.954	17.015	- 14,7	„ 867.152	„ 701.539	- 19,1
Mannenkleeding	40	1 week	29.964	20.683	- 31,0	„ 902.873	„ 569.836	- 37,0
Leder	32	„	17.603	12.173	- 30,8	„ 424.844	„ 315.315	- 25,8
Schoenen	76	„	61.783	42.472	- 31,3	„ 1.409.721	„ 943.288	- 33,1
Papier	53	„	30.474	31.810	+ 4,4	„ 733.899	„ 936.540	+ 27,6
Sigaren	52	„	17.096	16.953	- 8	„ 351.720	„ 362.301	+ 3,0
Steenkool (bitumineuze)	65	1/2 maand	8.338	18.200	+ 130,3	„ 374.258	„ 1.678.610	+ 348,5

Vergelijking van het aantal werkzamen in eenige takken van bedrijf in October en November 1920.

Nijverheid	Aantal bedrijven	Termijn waarover het loon loopt	Aantal op betaalrol in		% toeneming of afnemning	Bedrag op betaalrol in		% toeneming of afnemning
			Oct. 1920	Nov. 1920		Oct. 1919	Nov. 1920	
IJzer en staal	100	1/2 maand	188.007	181.923	- 3,2	\$15.155.772	\$14.448.545	- 4,7
Automobielen	44	1 week	108.893	96.721	- 11,2	„ 4.057.482	„ 2.790.011	- 31,2
Fabricage en herstel van spoorwegwagons	47	1/2 maand	59.635	60.530	+ 1,5	„ 4.464.122	„ 4.383.007	- 1,8
Katoenspinnerijen en weverijen	50	1 week	37.246	35.454	- 4,8	„ 709.089	„ 656.455	- 7,4
Katoenindustrie (verdere verwerkingen)	15	„	9.482	9.226	- 2,7	„ 216.949	„ 199.803	- 7,9
Gebreide goederen en onderkleeding	55	„	23.402	20.561	- 12,1	„ 430.533	„ 347.002	- 19,4
Wol	51	„	32.943	28.829	- 12,5	„ 735.582	„ 672.782	- 8,5
Zijde	43	2 weken	16.850	16.264	- 3,5	„ 771.340	„ 671.881	- 12,9
Mannenkleeding	43	1 week	24.258	20.144	- 17,0	„ 726.267	„ 555.337	- 23,5
Leder	32	„	13.198	12.206	- 7,5	„ 348.794	„ 315.905	- 9,4
Schoenen	73	„	43.943	41.565	- 5,4	„ 949.954	„ 922.271	- 2,9
Papier	54	„	33.622	32.668	- 2,8	„ 1.019.545	„ 966.495	- 5,2
Sigaren	49	„	15.636	16.125	+ 3,1	„ 337.348	„ 346.066	+ 2,6
Steenkool	83	1/2 maand	22.708	23.527	+ 3,6	„ 2.047.644	„ 2.041.371	- 3

Het gebruik van accepten in de Vereenigde Staten.¹⁾ — In de tweede jaarlijksche vergadering van de American Acceptance Council werd Paul Warburg tot president benoemd. Hij bracht tevens verslag uit als Chairman van het Executive Committee. Wij ontleenen daaraan de volgende opmerkingen. Van den beginne af aan concentreerde de Council haar energie op de bekendmaking van de taak van den Federal Reserve Board en de F. R. banks op zeer populaire wijze. De opvoedende werkzaamheid ten aanzien van de gebruiken in het acceptbedrijf heeft groote vorderingen gemaakt, doch het einde is nog niet bereikt. Er komen nog steeds groote misbruiken voor, vooral den laatsten tijd in verband met de prijsdaling. Banken zijn er n.l. reeds toegekomen om geconfirmeerde crediten te weigeren. Dit komt omdat vele koopers, wanneer zij zien dat het contract nadeelig voor hen wordt, zich aan hun verplichtingen trachten te onttrekken, terwijl er reeds een geaccepteerde wissel op grond van het geconfirmeerde credit in omloop is. Warburg wijst er op dat tegen deze immoreele handelspraktijken gestreden moet worden.

Het deel der bankaccepten, dat niet bij de F. R. banken gediscoteerd is, is zeer toegenomen en wanneer het bedrag der Amerikaansche schatkwissels nog meer afneemt, zullen de country banks, spaarbanken en andere financieele lichamen de bankaccepten meer als liquide activa gaan gebruiken. In deze richting is echter nog veel te doen, want in vele staten is de wetgeving op dit gebied nog zeer gebrekkig. Bijv. in New York kunnen de spaarbanken niet alle bankaccepten als belegging nemen. Volgens de daar geldende wet mag een spaarbank geen accepten van niet „Member-bank” aanschaffen. Volgens Warburg heeft de wetgever er zich van te onthouden invloed uit te oefenen op wat prima-accepten zijn.

¹⁾ Verg. pag. 147 en 340 van den vorigen jaargang.

Warburg wijst er nog eens op, dat voor de rustige ontwikkeling van de disconto-markt de techniek van den effectenhandel in New York gewijzigd moet worden. Termijnzaken stelt hij in dit opzicht boven constante-affaires. Een vooruitgang acht hij de instelling van een clearing voor de transacties op de Stock Exchange.

ONTVANGEN:

Het brandstoffenvraagstuk in Indië met betrekking tot de spoor- en tramwegen aldaar, door G. P. J. Caspersz; Voordracht, gehouden in de Afdeling voor Spoorwegbouw en Spoorwegexploitatie van het Koninklijk Instituut voor Ingenieurs op den 15en December 1920.

Verslag der Commissie in zake de vaststelling van Papiernormen, ingesteld bij beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 25 September 1917, jaargang 1921, No. 1 van de Verslagen en Mededeelingen, van de Afdeling Handel van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, 's-Gravenhage, 1921.

Verslag van de Arbeidscommissie betreffende de wettelijke vaststelling van minimumloonen voor werknemers op Java en Madoera, Weltevreden 1920.

Amsterdamsche A. B. C. Gids voor Exporteurs, samengesteld door G. E. Haagens. Uitg. Vereenigde Drukkerijen Roeloffzen, Hübner & Van Santen en Gebr. Binger.

Het doel van dezen gids is den exporteur alle gegevens op overzichtelijke wijze te verstrekken, welke hem bij de verscheping of verzending van zijne goederen van dienst kunnen zijn.

In de alfabetische rubriek worden havens en plaatsen in alle landen aangegeven, voor welke de geregelde stoom-

vaartlijnen vanuit Amsterdam goederen ter verscheping aannemen, terwijl wordt vermeld tot welke kantoren men zich wenden moet tot het verkrijgen der vervoertarieven.

De rubriek „Groupagediensten” geeft in alfabetische volgorde aan, naar welke plaatsen door Expeditie-firma's groupagediensten worden onderhouden.

Een rubriek „Consulaire Voorschriften” vermeldt welke formaliteiten voor verschillende bestemmingslanden moeten worden vervuld en geeft tevens aan welke papieren door de Douaneautoriteiten in de bestemmingslanden worden vereischt.

Nog eenige andere rubrieken werden door den samensteller opgenomen in het vertrouwen dat exporteurs en verschepers hiervan nut zullen kunnen hebben.

Wij gelooven, dat dit keurig uitgevoerde boekje zijn weg wel zal vinden.

Gemeentebestuur, Orgaan der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten. No. 1, 7 Jan. 1921. Commissie van Redactie: Mr. A. Jonker, H. Th. Klein, Mr. G. A. van Poelje, Mr. Dr. W. G. A. van Sonsbeeck, A. R. Veenstra, Ir. B. A. Verhey, Mr. J. A. de Wilde en C. v. d. Berg d. h. Secretaris.

Blijkens een voorwoord van de Commissie van Redactie wil deze uitgave, naast haar doel, officieel orgaan der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten te zijn, voorzien in de in ons land meer en meer gevoelde behoefte aan een Wetenschappelijk orgaan, dat zich beweegt op het geheele gebied der Gemeente-administratie en daarbij niet dienstbaar gemaakt wordt aan een politieke richting. Zoowel aan alle onderdelen der Gemeente-administratie als aan alle richtingen op het gebied der Gemeentepolitiek moet het recht later wedervaren.

The World's Markets. Netherlands Number. December 1920.

Van dit bekende tijdschrift, waarop al onze legaties en consulaten zijn geabonneerd, verscheen een Netherlands Number, dat ons in een keurigen omslag werd toegezonden. Behandeld worden de positie van Nederland als handelscentrum, de heer Graadt van Roggen schrijft over de Jaarbeurs, terwijl het verder artikelen bevat over de diamantnijverheid, de zuivelindustrie enz. Ook volgende afleveringen zullen geregeld een artikel over een nationalen tak van handel of bedrijf bevatten.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Die Bank. — Berlijn, November 1920.

A. Lansburgh, Brüsseler Konferenz und Berliner Bankiertag; R. Buxbaum, Abschreibung, Erneuerung und Geldwert; Dr. E. Schultze, Finanznot und Zwangsanleihe.

The Bankers' Magazine. — Londen, December 1920.

bevat o.a.:

W. F. Spalding, Concerning the island of Cyprus.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, December 1920.

A. Neymarck, Les établissements de crédit en France; E. Boislandry Dubern, La mobilisation des valeurs étrangères en Angleterre; A. Barriol, Bibliographie: La dépopulation des campagnes.

The Economic Journal. — Londen, December 1920.

J. H. Clapham, Europe after the great wars, 1816 and 1920; H. A. Siepmann, The Brussels conference; Prof. A. C. Pigou, Some problems of foreign exchange; R. C. Wyse, The selling and financing of the American cotton crop; D. B. Copland, Currency inflation and price movements in Australia.

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, October 1920.

H. Müller-Bernhardt, Das Verlustwagnis bei langfristigen Ausfuhrgeschäften; H. Rath, Die deutsche Faserstoffindustrie; W. K. Weisz, Zwangsbewirtschaftung industrieller Rohstoffe; O. Heyn, Die Geldtheorien Silvio Gesells; J. Söldner, Die Industrie des Kreises, „Herrschaft Schmalkalden.”

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, November 1920.

G. Peiseler, Der wirtschaftliche Vertrieb, eine notwendige Ergänzung der wirtschaftlichen Fertigung; M. Mayer, Abschreibung bei schwankenden Preisen; W. Karnatz, Die Aufrechterhaltung von Verträgen nach dem Friedensvertrage; W. Franz, Die

MAANDCIJFERS.

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN SEPTEMBER 1920.

(Ontleend aan „de Ingenieur”).

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			Sept. 1920.	Sept. 1919.
Maatsch. tot Expl. van S.S., N.C.-S., Noord-Brab. Duitse Spoorwegmaatschappij en Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	f 8.012.217,—	f 9.462.275,—	f 17.967.186,—	f 14.165.908.— ¹⁾
Tramwegmaatschappij „De Meijerij”	—	—	35.563.98 ^{1/2}	39.267.45 ^{1/2}
Zuid-Nederlandsche Stoomtramweg-mij	14.311,13 ^{1/2}	25.277,46 ^{1/2}	41.615,01	31.283,47 ^{1/2}
Zuider Stoomtramwegmaatschappij	12.781,55 ^{1/2}	6.542,41 ^{1/2}	19.780,49	19.987,24
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	80.788,27	66.973,24	151.868,50	139.650,07
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	98.878,19	111.876,94 ^{1/2}	210.755,13 ^{1/2}	193.553,04
Rotterdamsche Electriche Tramwegmij.	541.242,04 ^{1/2}	—	541.242,04 ^{1/2}	430.229,95
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij	31.915,10	15.998,21	50.135,55	49.444,46
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	1.099.000,—	697.421,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij lijn Modjokerto—Ngoro	—	—	32.400,—	24.200,—
lijn Soerabaja—Krian	—	—	95.400,—	68.900,—
Samarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch... Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ..	—	—	539.800,—	394.000,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij lijn Maos—Bandjarnegara	—	—	404.100,—	325.900,—
lijn Bandjarnegara—Wonosobo	—	—	106.800,—	82.700,—
Deli-Spoorwegmaatschappij	—	—	13.800,—	12.200,—
Mafoera Stoomtrammaatschappij	—	—	466.000,—	539.930,—
Malang Stoomtram-maatschappij	—	—	159.000,—	110.000,—
Modjokerto Stoomtramwegmaatschappij	16.692,—	28.280,—	44.972,—	33.917,—

Nagekomen over Augustus.

Zuid Nederl. Stoomtramwegmij. | f 20.007,50 | f 16.879,76^{1/2} | f 38.565,73 | f 37.188,86^{1/2}

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in „de Ingenieur” ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek” ontleend.

¹⁾ Definitieve opgave.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND DECEMBER 1920

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.,	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	11.190.442	12.233.994	52.587.274	43.537.167	—	—	41.396.832	31.303.173
II Plantaard. voortbrengselen	258.995.458	77.726.908	166.688.174	20.184.926	92.307.284	57.541.982	—	—
III Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabriek. daarv.	592.905.646	60.800.330	81.264.504	15.686.660	511.641.142	45.113.670	—	—
IV Meel en meelfabrieken	20.068.983	7.450.216	13.041.481	3.379.898	7.027.502	4.070.318	—	—
V Chemische producten, geneesmiddelen, verwaren en kleurstoffen	16.110.312	4.985.360	4.194.745	3.587.537	11.915.567	1.397.823	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrieken van deze stoffen, n. a. g. . .	70.209.915	25.370.333	28.499.804	23.214.466	41.710.111	2.155.867	—	—
VII Hout en fabrieken van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v.a.s.	139.467.709	21.009.737	6.252.041	1.683.401	133.215.668	19.326.336	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk- en schoenwerk	2.632.146	6.620.525	1.297.384	2.529.169	1.334.762	4.091.356	—	—
IX Garens, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleed- en modewaren	4.217.209	21.129.423	2.942.448	15.070.366	1.274.761	6.059.057	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	91.642.921	2.853.263	6.341.270	1.230.140	85.301.651	1.623.123	—	—
XI Glas	3.042.010	1.380.354	4.676.584	1.797.465	—	—	1.634.574	417.111
XII Papier	6.776.484	4.640.208	16.864.058	5.432.451	—	—	10.087.574	792.243
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	27.547.268	16.410.130	17.148.407	13.169.147	10.398.861	3.240.983	—	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	7.433.508	11.360.709	1.566.510	1.907.166	5.866.998	9.453.543	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	18.401.546	26.390.019	10.486.529	10.428.660	7.915.017	15.961.359	—	—
Totaal	1.270.641.557	300.361.509	413.851.213	162.838.619	856.790.344	137.522.890	—	—
Waarvan Gouden Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	1.339	1.794.386	23.179	6.107.276	—	—	21.840	6.084.097

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in gulden.

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1917	1918	1919	1920	1917	1918	1919	1920
Januari	115.159.177	68.009.520	75.073.388	256.207.615	74.619.462	51.437.578	41.321.453	135.932.785
Februari	71.927.189	45.903.517	106.229.028	233.591.043	61.728.903	54.372.261	44.543.205	113.309.645
Maart	75.943.200	48.897.456	148.758.852	187.916.138	68.751.001	47.372.422	52.660.723	68.210.466
April	60.390.470	35.302.563	189.565.086	203.592.812	71.320.538	30.702.241	50.827.142	99.448.337
Mei	86.189.135	35.055.767	257.009.336	298.514.162	61.926.103	35.843.354	96.168.708	170.393.137
Juni	133.786.855	30.330.163	258.183.821	345.402.373	84.585.917	23.040.469	126.270.353	179.478.445
Juli	96.712.651	47.764.858	274.264.390	314.861.366	98.699.121	35.046.826	133.623.129	177.114.162
Augustus	67.716.675	40.567.746	313.403.619	267.956.122	76.058.261	25.501.391	163.771.619	130.018.883
September	80.496.497	67.610.188	298.107.886	317.368.670	67.335.222	27.641.796	162.131.110	165.965.569
October	63.996.898	67.702.922	319.833.079	337.338.332	46.730.074	12.704.155	214.577.467	148.140.438
November	64.322.295	57.929.799	296.351.809	270.811.334	63.531.083	15.278.909	171.171.804	156.713.011
December	48.090.197	63.282.114	288.958.920	298.567.123	43.959.519	22.268.327	154.241.692	156.731.343
Totaal	964.731.239	608.356.613	2.825.739.214	3.332.127.090	819.245.204	381.209.729	1.411.308.405	1.701.456.221

Erziehung von Volkswirten an Technischen Hochschulen; *H. Rath*, Die deutsche Faserstoffindustrie (Schluss).

Onze Eeuw. — Haarlem, November 1920.

Bévat o.a.: *Mr. G. Scholten*, Recht, stellig recht en rechtsbewustzijn.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

NOVEMBER	1918	1919	1920
Inlagen	f 9.322.044	f 10.303.650	f 10.118.107
Terugbetalingen ..	7.893.355	9.379.513	10.584.036
Tegoed der inleggers op ultimo	231.145.403	261.387.610	266.137.971
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	32.114.350	36.793.800	41.741.600
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	10.459	11.515	10.368
Aantal geheel afbetaald	6.343	6.747	8.558
Aantal in omloop op ultimo	1.812.362	1.886.320	1.911.691

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	December 1920		December 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	38.603	f 1.990.872.127	28.222	f 1.428.476.687
waarvan door de H-bank plaatselijk...	15.909	1.598.408.008	9.870	1.102.371.287
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.498	12.898.468	1.343	8.553.212

PRODUCTIE DER KOLENMIJNEN. *)

(Ontleend aan „Maandschrift Centraal Bureau Statistiek”)

Naam van de Mijn	October		November	
	1920	1919	1920	1919
<i>Staatmijnen.</i>				
Wilhelmina.....	49.177	45.937	44.907	42.850
Emma.....	80.805	53.986	78.650	52.954
Hendrik.....	39.455	29.234	42.213	27.477
Totaal....	169.437	129.157	165.770	123.281
<i>Particul. mijnen.</i>				
Domaniale mijn..	49.699	46.155	48.670	44.406
Mijn Laura en Ver-eeniging.....	49.389	45.072	47.849	38.411
Oranje-Nassau mijnen.....	75.912	67.728	73.252	57.716
Mijn Willem Sophie.....	22.520	16.305	21.992	14.320
Totaal....	197.520	175.260	191.763	154.853
Totaal generaal	366.957	304.417	357.533	278.134

*) In tonnen.

Het „Maandschrift” teekent bij de cijfers aan: Evenals in vorige afleveringen zijn in de cijfers niet begrepen de hoeveelheden geproduceerd kolen-slik. Deze bedroegen voor alle mijnen te zamen in het jaar 1919 138.518 ton en in de maanden Januari t./m. October 1920 in totaal 158.778 ton.

Zooals uit deze cijfers blijkt, werd tot dusver in alle maanden van 1920 — uitgezonderd Mei — méér geproduceerd dan in de overeenkomstige van 1919. In duizendtallen tonnen bedroeg de gemiddelde maandelijksche productie in 1920 (t./m. November) 325 en in 1919 283.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15)	Zweeds. R.ksbk 7½ 16 Spt. '20
Bk. (Bel. Binn. Eff. 5½ 19 Oct. '20)	Bk. v. Noorw. 6-6½ 18 Dec. '19
(Vrsch. in R.C. 6½ 19 Oct. '20)	Zwits. Nat. Bk. 5 21 Aug. '19
Bk. van Engeland 7 16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5½ 28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk. .5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 6 8 Apr. '20	Bank v. Italië. 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 5 12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem. 7 19 Apr. '20	Javassche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolon-gatte	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
29 Jan. '21	3½-5/8	3½	6½	4-5/8	—	6-7 1)
24-29 „ '21	3½-5/8	3-1/2	6½	4-5/8	—	6-7
17-22 „ '21	3½	2½-3	6½	4-5/8	—	6-7
10-15 „ '21	3½	2½-3½	6½-3/4	4-5/8	—	6-7
26-31 J. '20	3½-7/8	3-1/2	5½	4-5/8	—	9-19
27J.-1 F. '19	3½-4 1/8	3½-4 1/4	3½-1/2	4-5/8	—	3½-4 1/2
20-24 Juli '14	3½-1/4	2½-1/4	2½-1/4	2½-1/2	2½	1½-2 1/2

1) Noteering van 28 Januari 1921.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Er heerschte deze week een zenuwachtige stemming op de wisselmarkt, in hoofdzaak voor marken, francs en Skandinavie. Herhaaldelijk kwamen schommelingen van f 1,— en meer voor, voor francs en kronen, terwijl ook Markens percentsgewijze even groote fluctuaties vertoonden. Van Skandinavie was vooral Kopenhagen zeer onzeker. Van 59.75 liep het op tot ongeveer 61, waarna een inzinking tot 57.75 volgde. Na een lichte verheffing tot 58.50 was het slot weder veel lager op 56.50. Christiania liep Maandag op tot 59.50, waarna een daling intrad tot 54.75 om iets vaster te sluiten. Stockholm was vrij stationnair, maar aan het einde der week eveneens niet onbelangrijk lager. Londen was tamelijk vast. Een ogenblik werd tot 11.44 betaald. Slot ca. 11.41. Dollars waren weder aangeboden en zetten de daling voort tot omstreeks 2.94. Spanje iets beter 40.90, 41.75, 41.25.

Pesos onveranderd. Indië iets vaster, 100—100¼.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen 1)	Parijs 1)	Berlijn 1)	Weenen 1)	Brussel 2)	New York 3)
24 Jan. 1921..	11.39	21.22½	5.05	0.75	22.20	3.02 1/8
25 „ 1921..	11.40½	21.80	5.27½	0.85	23.30	2.99
26 „ 1921..	11.40½	21.25	5.22½	0.87½	22.17½	2.99 1/2
27 „ 1921..	11.42½	21.25	5.35	0.92½	22.25	2.95
28 „ 1921..	11.42	20.50	5.17½	0.85	21.50	2.93 3/4
29 „ 1921..	11.40½	20.77½	5.22½	0.92½	—	—
Laagste d. w. 1)	11.38	20.—	4.94	0.75	21.—	2.93
Hoogste „ „ 1)	11.44	22.55	5.47½	0.97½	23.55	3.03
22 Jan. 1921..	11.40	20.75	5.02½	0.75	20.67½	3.01 1/2
15 „ 1921..	11.37½	18.60	4.60	0.60	19.52½	3.03 1/2
Muntpariteit..	12.10½	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 21 Jan. 3) idem van 14 Jan.

Data	Stock-holm 1)	Kopen-hagen 1)	Chris-tiantia 1)	Zwitser-land 1)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
24 Jan. 1921	65.10	60.50	58.50	47.40	40.90	100—100½
25 „ 1921	65.40	61.25	58.40	47.50	41.40	100—100½
26 „ 1921	65.25	60.—	57.50	47.45	41.40	100—100½
27 „ 1921	65.10	58.25	56.—	47.50	41.75	100—100½
28 „ 1921	65.—	58.50	56.50	47.25	41.30	100—100½
29 „ 1921	64.95	56.25	54.50	47.40	41.25	100—100½
L'ste d. w. 1)	64.80	56.50	54.50	47.—	40.70	100
H'ste „ „ 1)	65.65	65.65	59.50	47.55	41.75	100 1/4
22 Jan. 1921	65.15	58.65	58.—	47.35	40.75	99½—100½
15 „ 1921	65.—	54.—	52.60	47.55	40.50	99½—100½
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam.

1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
29 Jan. ... 1921	3.86.75	7.30	nom.	***
Laagste d. week	3.79.25	6.88	nom.	***
Hoogste " "	3.89.50	7.31	nom.	***
22 Jan. ... 1921	3.77.—	6.84	nom.	***
15 " " 1921	3.73.76	6.08	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	15 Jan. 1921	22 Jan. 1921	24—29 Jan. 1921 Laagste	29 Jan. 1921 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	50 1/4	50 3/16	49 3/4	50 3/8
Calcutta	£ p. rup.	1 5/8	1 5/7 1/8	1 5 1/4	1 5 1/8
Hongkong ...	id. p. \$	2 11 3/8	2 11 7/8	2 9 1/4	2 11 3/8
Lissabon	d. per Mil.	6 1/4	6 1/4	6	6 1/4
Madrid	Peset. p. £	28.18	28.03	27.45	28.10
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	49 1/4	49 3/4	47 3/4	49 1/4
Montreal.....	\$ per £	4.27	4.29	4.28	4.35
*R.d.Janeiro	d. per Mil.	10 1/16	9 7/16	9 1/16	10 1/16
Rome	Lires p. £	108 3/8	104 1/2	101	105 1/2
Shanghai ..	£ p. tael	4/0	3/11	3/6	3/11 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2 3 3/4	2 3 13/16	2 3 13/32	2 3 13/16
*Valparaiso..	d. p. peso	8 3 1/2	8 2 3/4	8 2 3/4	9 7/32
Yokohama ..	£ per yen	2/6 1/2	2/6 1/4	2/5 7/8	2/6 3/4

* Koersen der voorsigende dagen. 1) Telegrafisch transfert.
2) Noteering van 14 Jan.

NOTEERING VAN ZILVER.

Date	Noteering te Londen	te New York
29 Jan. 1921.....	36 3/4	62 1/4
22 " " 1921.....	—	66 3/8
15 " " 1921.....	40 3/4	67 1/4
8 " " 1921.....	40 7/8	65 5/8
31 Jan. 1920.....	84 1/8 ¹⁾	133
1 Febr. 1919.....	48 7/16	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 1/16	54 1/8

1) Noteering van 30 Jan. 1920.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 31 Januari 1921.

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 106.574.558,03 B.-bk. " 8.410.859,78 Ag.sch. " 91.135.426,07	f 206.120.843,88
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 43.017.304,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "		43.017.304,—
Beleeningen	H.-bk. f 97.085.215,47 incl. vrsch. B.-bk. " 19.925.003,30 in rek.-crt. Ag.sch. " 121.646.123,85	f 238.656.342,62
Op Effecten	f 223.779.573,76 1/2	
Op Goederen en Spec.	" 14.876.768,85 1/2	238.656.342,62
Voorschotten a. h. Rijk	" 4.930.212,63	
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.219.790,— Muntmat., Goud " 579.921.066,39	f 636.140.856,39
Munt, Zilver, enz.	" 22.456.408,70	
Muntmat., Zilver	" —	658.597.265,09
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds.. f 4.519.738,62 1/2 id. van 1/2 v. h. kapit. " 3.838.102,87 1/2	" 8.357.841,50
Geb.en Meub. der Bank	" 3.594.000,—	
Diverse rekeningen	" 25.880.167,01 1/2	
		f 1.189.153.976,73 1/2
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	" 5.000.000,—	
Bankbiljetten in omloop	" 1.072.109.310,—	
Bankassigatiën in omloop	" 2.743.413,05 1/2	
Rek.-Cour. } Het Rijk f —		
saldo's: } Anderen " 67.617.588,48 1/2		67.617.588,48 1/2
Diverse rekeningen	" 21.683.665,19 1/2	
		f 1.189.153.976,73 1/2

NED. BANK 31 Januari 1921 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 429.307.637,40
Op de basis van 3/8 metaaldekking	200.813.575,10
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.146.538.185,—
Verschillen met den vorigen weekstaat:	
	Meer Minder
Disconto's	3.237.613,56 1/2
Buitenlandsche wissels	1.802.012,—
Beleeningen	19.798.539,31 1/2
Goud	
Zilver	312.740,90 1/2
Bankbiljetten	28.796.785,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	15.987.338,47 1/2

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
31 Jan. 1921	636.141	22.456	1.072.109	70.361
24 " 1921	636.141	22.144	1.043.313	85.079
17 " 1921	636.141	21.890	1.073.598	92.915
10 " 1921	636.141	21.653	1.083.150	84.011
3 " 1921	636.141	21.457	1.116.021	95.245
31 Jan. 1920	631.845	8.229	1.039.062	117.158
31 Jan. 1919	684.357	8.923	1.071.531	90.116
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

1) Op de basis van 3/8 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	24 Jan. 1921	31 Jan. 1921
Aan schatkistpromessen, waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 400.740.000,—	f 399.740.000,—
Aan schatkistbiljetten	" 77.000.000,—	" 77.000.000,—
Aan zilverbons	" 35.502.000,—	" 35.502.000,—
	" 50.691.759,50	" 50.710.958,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
15 Jan. 1921.....	***	***		475.500
8 " 1921.....	***	***		484.000
1 " 1921.....	***	***		485.500
18 Dec. 1920.....	217.936	9.443	371.700	124.045
11 " 1920.....	218.422	9.345	374.792	146.256
4 " 1920.....	224.800	9.216	373.014	160.947
27 Nov. 1920.....	223.002	9.000	374.490	173.984
17 Jan. 1920.....	172.009	2.913	314.906	103.665
18 Jan. 1919.....	116.057	13.600	200.845	113.536
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

1) Sluippost der activa. 2) Op de basis van 3/8 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Table with 6 columns: Data, Metaal, Circulatie, Andere opsch. schulden, Disconto's, Div. rekeningingen.

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGLAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Table with 6 columns: Data, Metaal, Circulatie, Currency Notes (Bedrag, Goudd., Gov. Sec.).

Table with 7 columns: Data, Gov. Sec., Other Sec., Public Depos., Other Depos., Re-sERVE, Dekkingsperc. 1)

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJCSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Table with 6 columns: Data, Metaal, Daarvan Goud, Kassenscheine, Circulatie, Dekkingsperc. 2)

2) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Table with 5 columns: Data, Wissels, Rek. Crt., Darlehenskassenscheine (Totaal uitgegeven, In kas bij de Reichsbank)

OOSTENRIJSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Table with 6 columns: Data, Metaal-en buitlen. goudwissels, Disc. en beleeningen, Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije, Bankbiljetten, Rek. Crt. saldi

1) waarvan 222.669 goud, 46.598 buitenlandsche goudwissels en 56.463 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Table with 6 columns: Data, Goud, Waarvan in het Buitenland, Zilver, Te goed in het Buitenland, Buit.gew. voorsch. afd. Staat

Table with 6 columns: Data, Wissels, Uitgestelde Wissels, Beleen-ning, Bankbil-jetten, Rek. Crt. Parti-culieren, Rek. Crt. Staat

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Table with 7 columns: Data, Metaal incl. buitlen. saldi, Beleen. van buitlen. vorder., Beleen. van prom. d. provinc., Binn. wissels en beleen., Circulatie, Rek. Crt. partitc.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Table with 6 columns: Data, Goudvoorraad (Totaal bedrag, Dekking F.R. Notes, In het buitlen.), Zilver etc., F.R. Notes in circula-tie

Table with 6 columns: Data, Wissels, Totaal Deposito's, Gestort Kapitaal, Algem. Dek-kingsperc. 1), Percent. Goud-dekking circula. 2)

Table with 6 columns: Data, Wissels, Totaal Deposito's, Gestort Kapitaal, Algem. Dek-kingsperc. 1), Percent. Goud-dekking circula. 2)

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Table with 6 columns: Data, Aantal banken, Totaal uitgezette gelden en beleggingen, Reserve bij de F.R. banks, Totaal deposito's, Waarvan time deposits

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 31 Januari 1921.

Hoewel de samenkomst der staatshoofden uit de Geallieerde landen, die deze week te Parijs is gehouden, zeer zeker niet tot de eerste behoort, die wij tot nu toe hebben medegemaakt en niettegenstaande het feit, dat de laatstelijk gehouden conferenties niet bovenmatig hebben uitgeblonken door het bereiken van streng omschreven, tastbare resultaten, hebben de internationale beurzen ook thans weder zeer groote waarde aan de jongste Parijsche besprekingen gehecht. Dit is natuurlijk te verklaren uit het zeer belangrijke onderwerp, dat aan de orde is gekomen: het bedrag der schadeloosstelling, door Duitsland te betalen en de annuïteiten, waarin zij voldaan moet worden. Het zijn deze beide factoren, die feitelijk een zeer groot deel van het internationale economische leven beheerschen. Want, voordat definitief is vastgesteld, welk deel van de Deutsche inkomsten ieder jaar aan de overwinnende landen moet worden afgestaan, is het niet mogelijk een schikking te treffen ten aanzien van credieten. En toch hangt het van deze credieten goeddeels af, of binnen afzienbaren tijd de landen van overzee, met name de Vereenigde Staten van Noord Amerika, hun producten zullen kunnen uitvoeren. Teekenend is het in dit opzicht, dat de Unie aan de conferentie geen deel heeft genomen, vermoedelijk, om de handen geheel vrij te kunnen houden en zich niet gebonden behoeven te achten aan de besluiten der bijeenkomst.

Inmiddels heeft men besluiten genomen, waarvan absoluut niet vast staat, of Duitsland hieraan zal kunnen voldoen. Er is thans een bespreking met Deutsche afgevaardigden in het vooruitzicht gesteld en al zullen er dan wellicht enkele wijzigingen worden aangebracht, op de hoofdpunten zal het resultaat wel onveranderd blijven. Derhalve zal Duitsland voor de eerste vijf jaren 3 milliard goudmarken per jaar moeten opbrengen, gedurende de daaropvolgende vijf jaren 6 milliard en daarna 7 milliard per jaar gedurende 32 jaar. Tevens wordt een uitvoerrecht geheven ten bedrage van 12½ pCt. van de waarde der uit Duitsland uitgevoerde goederen.

Afgewacht dient te worden, in hoeverre deze besluiten doorgevoerd kunnen worden, dooh in het allerbeste geval beteekent het toch een zwaren last op de schouders van Duitsland en een uiterst langzame betaling aan het land, dat het zwaarst gebukt gaat onder de gevolgen van den krijg, Frankrijk. Het is dan ook uit de Fransche mentaliteit zeer goed verklaarbaar, dat Minister Doumer met eischen op de Conferentie is gekomen, die in de verte niet te verwezenlijken waren; de gansche wereld mag zich dan ook gelukkig rekenen, dat deze eischen geen gewillig oor bij de staatslieden hebben gevonden.

Intusschen heeft de loop der wisselkoersen de verschillende stemmingen en opeenvolgende besluiten der conferentie zeer goed weergegeven. In het midden der berichtperiode gaven vooral de Fransche (en dus ook de Belgische) en Deutsche valuta's een sterk opwaartsche beweging te aanschouwen. Hoewel de deuren van de conferentiezaal streng gesloten bleven, lekte toch wel zooveel naar buiten door, dat men begreep, dat thans eindelijk een bepaald bedrag voor de schadeloosstelling zou worden bepaald. Op zich zelve werd dit als een gunstig teeken voor de Deutsche financiën beschouwd, omdat men dan althans wist, waaraan men zich te houden zou hebben. En tegelijkertijd oordeelde men het gunstig voor Frankrijk, omdat men aannam, dat niet al te exorbitante eischen gesteld zouden worden, waardoor tenminste ook hier eenige orde in den financieelen chaos zou worden gebracht. De definitieve opstelling van het resultaat echter heeft aan beide zijden teleurstelling gewekt; voor den Duitschen kant het groote bedrag en de uitvoer-belasting, voor Fransche zijde de betrekkelijk langzame afdoening. Dientengevolge zijn de beide betrokken wisselkoersen weder zeer gevoelig gereageerd. Voorloopig zullen dergelijke ups-and-downs nog wel meer worden aanschouwd, tenzij de Vereenigde Staten eindelijk zelfstandig ingrijpen en door het verstrekken van groote credieten richting aan de internationale handelsontwikkeling weten te geven.

De beurzen hebben vrijwel een getrouwe weerspiegeling van dezen loop van zaken te aanschouwen gegeven, voor zoover er althans bij de uiterst geringe afdoeningen nog van een weerspiegeling kan worden gesproken. Alleen te Berlijn ging op sommige dagen vrij veel om, vooral toen de Mark in het buitenland een krachtige hausse aantoonde en dientengevolge de buitenlandsche deviezen in Duitsland reageerden. Eigenaardig is het echter, dat beide bewegingen niet recht evenredig aan elkaar waren, dat m.a.w. de pariteit niet steeds in beschouwing werd geno-

men. Dit is wel een zeer sterk bewijs voor de stelling, dat de waarde van de deviezen der noodlijdende landen doch tendens en speculatie worden beheerscht; bij Duitsland komt dit reeds tot uiting, doch veel sterker nog bij Oostenrijk, waarop hieronder in dit overzicht wordt teruggekomen.

In groote lijnen volgde de effectenbeurs echter wel den loop der wisselkoersen, doch toch niet zoo op den voet, als vroeger wel het geval is geweest. Dit moet ook worden toegeschreven aan het feit, dat de daling der buitenlandsche deviezen in Duitsland niet alleen in verband stond met de besprekingen ter Parijsche conferentie en dus niet alleen met speculatie, doch ook met de daling der prijzen op de wereldmarkt, waardoor de betalingsbalans van Europa ten opzichte van Amerika vooral iets minder ongunstig is geworden.

Om op Oostenrijk terug te komen, zij hier geconstateerd, dat deze staat, indien niet zeer spoedig hulp komt opdagen, naar een catastrofe wordt geleid, van den omvang, waarvan niemand zich een voorstelling kan vormen, noch van de gevolgen, die zij met zich zal moeten sleepen. Ooggetuigen echter beweren, dat het leven in Weenen voortdurend ondragelijker wordt. Niet alleen zijn de voortdurende stakingen van overheidspersoneel een dagelijks terugkeerende kwelling, doch bovendien is de houding van de Commission des Réparations en van de liquidateuren der oude Oostenrijk-Hongaarsche Bank, in verband met hun opvatting van artikel 206 van het vredesverdrag zoodanig, dat van een herstel van crediet in het buitenland voorloopig geen sprake zal kunnen zijn, waardoor de algeheele toestand voortdurend slechter wordt.

De buitenlandsche wisselkoersen zijn hiervan een sprekend voorbeeld. Zonder dat de waarde van de Kroon in het buitenland noemenswaard verandert, stijgen de buitenlandsche deviezen in Oostenrijk zelve met den dag. Begin November werd door de Regeering berekend, dat bij de toenmalige wisselkoersen de maandelijksche kosten voor de meel- en broodvoorziening 900 millioen Kronen zouden bedragen. Toen stond de Zuid-Slavische Kroon 2.81 en de Hollandsche Gulden 118; thans noteert de Zuid-Slavische Kroon 5.2 en de Gulden 266.50, zoodat de maandelijksche uitgaven, de daling der wereldprijzen in aanmerking nemende, niet minder dan 1800 millioen Kronen, dat is per jaar 22 milliard Kronen, bedragen, alleen voor de broodvoorziening. Er is thans te Weenen slechts één devies, dat disagio doet: de Poolsche Mark. Zelfs de Hongaarsche Kroon heeft nog een niveau boven pariteit kunnen bereiken.

De effectenmarkt te Weenen toont onder deze omstandigheden de wildste opwaartsche bewegingen aan; sinds eenige weken voornamelijk voor aandelen Südbahn. Doch over het algemeen komen de catastrophale koersbewegingen op de valutamarkt toch niet ten volle op de effectenbeurs tot uitdrukking. Wellicht is de oorzaak hiervan te zoeken in een zekere beperktheid der middelen van het speculeerende publiek, dat niet tegelijkertijd zijn kapitaal in valuta- en in effectentransacties kan vastleggen; misschien ook, wijl men ten slotte eenigszins beangst is geworden voor het snelle verval, dat de vroegere Oostenrijksche monarchie thans te aanschouwen geeft.

Van London en Parijs zijn slechts zeer summiere berichten binnengekomen. Over het algemeen waren de markten hier goed prijshoudend, doch met uiterst geringe omzetten.

Te New York is de stemming vrijwel ongewijzigd gebleven. Meer en meer houdt men zich bezig met het plaatsen en verhandelen van vaste-rente gevende stukken, waardoor de aandelenmarkt veel van haar interesse heeft ingeboet. Mede, doordat men voorloopig nog geen gelegenheid ziet, om de opgekropte voorraden aan automobielen, rubber, katoen, e.d. naar het buitenland te verwerken. Meer en meer worden obligaties van Europeesche landen onder het Amerikaansche publiek geplaatst, zoo thans weder een nieuwe Belgische leening ad \$ 30 millioen, welke in 20 jaren door inkoop ter beurze of uitblijting a 107½ pCt. moet worden afgelost. De rente bedraagt niet minder dan 8 pCt. en de koers van uitgifte is op 100 pCt. vastgesteld. Ondanks deze rigoureuze voorwaarden schijnt men in België met het resultaat nogal verheugd te zijn en wijst men op de leening der stad Parijs, die aan rente niet minder dan 11 pCt. kost. Voorts zal men vermoedelijk binnenkort een nieuwe Fransche leening introducereen; men spreekt van 100 tot 150 millioen dollar. Voorloopig dienen al deze leningen niet anders dan tot consolidatie van oude voorschotten.

Te onzent is het verloop van de markt als geheel uiterst rustig geweest. Voor staatsfondsen heeft de goede stemming aangehouden, ondanks het feit, dat de geldmarkt

iets hogere noteringen te aanschouwen heeft gegeven. Vermoedelijk is dit echter een voorbijgaand verschijnsel, in verband staande met de eischen voor de stortingen op de toewijzingen van de Staatsspoor en Billiton-obligatiën; het hiervoor benodigde geld zal wellicht binnen enkele dagen langs de verschillende kanalen weer de open markt bereiken. In verband met deze opvatting kan ook de voortdurende vraag naar 7 pCt. obligaties worden verklaard; alleen echter de goede soorten komen voor belegging in aanmerking.

Buitenlandsche staatsfondsen hebben geenerlei belangstelling getrokken; slechts bestond er een weinig animo voor Brazilianen.

	25 Jan.	28 Jan.	31 Jan.	Rijzing of daling.
5 %/o Ned. W. Sch. 1918	85	85	84 ^{13/16}	— ^{3/16}
4 ^{1/2} %/o " " " 1916	85	86 ^{1/4}	85 ^{9/16}	+ ^{9/16}
4 %/o " " " 1916	76 ^{3/4}	77 ^{1/2}	77 ^{1/2}	+ ^{3/4}
3 ^{1/2} %/o " " "	64	63 ^{3/4}	63 ^{3/4}	— ^{1/4}
3 %/o " " "	53 ^{1/16}	54	54 ^{9/8}	+ ^{19/16}
2 ^{1/2} %/o Cert. N. W. S.	45	46 ^{1/4}	46 ^{3/8}	+ ^{19/8}
5 %/o Oost-Indië 1915	90	90 ^{1/8}	90 ^{1/2}	+ ^{1/2}
4 %/o Hongarije Goud	6 ^{7/16}	7 ^{7/8}	7 ^{7/8}	+ ^{111/16}
4 %/o Oostenr. Kronenrente	3 ^{3/8}	3 ^{1/2}	3 ^{3/8}	—
5 %/o Rusland 1906	8	8 ^{7/8}	8 ^{1/4}	+ ^{1/4}
4 ^{1/2} %/o Iwangoerod Dombro...	7 ^{1/4}	8	6 ^{1/2}	— ^{3/4}
4 %/o Rusland Cons. 1880	6 ^{1/2}	6 ^{1/8}	6 ^{1/8}	+ ^{7/16}
4 %/o Rusl. bij Hope & Co.	7 ^{1/8}	7 ^{1/16}	7 ^{1/16}	+ ^{9/16}
4 %/o Servië 1895	16 ^{3/4}	16 ^{1/2}	16 ^{1/2}	— ^{1/4}
4 ^{1/2} %/o China Goud 1898 ..	55 ^{1/4}	56 ^{1/16}	56 ^{1/16}	+ ^{13/16}
4 %/o Japan 1899	52 ^{1/2}	53	53	+ ^{1/2}
4 %/o Argentinië Buitenl...	55	54 ^{1/2}	54	— 1
5 %/o Brazilië 1895	45 ^{1/2}	46 ^{1/2}	46 ^{7/8}	+ ^{19/8}
5 %/o " 1913	51 ^{3/4}	51 ^{3/4}	51 ^{3/4}	—

De suikermarkt heeft een kalm verloop gehad. De noteringen voor Cubasuiker, hoewel als regel lager uit Amerika geseind, hebben hier aan de markt geen afbreuk gedaan. Daarvoor was men te zeer ingenomen met de berichten van afdoeningen van een derde gedeelte van den nieuwen oogst door de V. J. S. P. tot prijzen, die een zeer behoorlijke winstmarge laten. Echter heeft zich een betekenende hausse niet kunnen inzetten, eensdeels als gevolg van de apathie, die de faits et gestes van het publiek nog kenmerkt, anderdeels in verband met de opvatting, dat een verdere reactie van den suikerprijs op Cuba ook wel eens onaangename gevolgen voor de Javasuiker zou kunnen uitloopen. De grondtoon was echter gedeceerd vast te noemen, speciaal voor aandelen. Koloniale Bank en aandelen Poerworedjo.

De Petroleum-afdeeling was mede vast van toon. Na een aanvankelijk vrij scherpe reactie heeft deze rubriek zich ten volle kunnen herstellen, zoodat de slotkoersen die van de vorige berichtperiode overtreffen. De daling van den prijs van stookolie wordt thans niet meer als een factor van zoo groote betekenis beschouwd, omdat men aanneemt, dat de directies der petroleum-ondernemingen middelen zullen weten te vinden om hun bedrijven, ondanks het verminderde afzetgebied of de geringere winstmarge op den verkoop van dit speciale artikel, toch nog loonend te kunnen houden.

De Roemeensche soorten konden niet in gelijke mate in het herstel deelen, doch verbeterden toch ook hun koers.

Een opvallend vaste stemming is ontstaan voor Tabakswaarden, vooral voor de „zwaardere” soorten onder deze fondsen. Wel is waar is de tendens hier nooit zeer zwak geweest, doch thans is wel een scherpe tegenstelling met de houding van de overige markt ontstaan. Als eerste oorzak voor deze houding moet wel worden genoemd de omstandigheid, dat het product der Sumatra-maatschappijen van superieure kwaliteit is, waarbij de verkooporganisatie bovendien zoo geregeld is, dat van ernstige concurrentie vrijwel geen sprake kan zijn. Daarenboven speelt de markttechnische positie hier een rol, daar er bijna geen materiaal aanwezig is, om aan de vraag eenigszins te voldoen.

	25 Jan.	28 Jan.	31 Jan.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	177	178	178	+ 1
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	192 ^{1/4}	193 ^{11/16}	194 ^{1/4}	+ 2
Rotterd. Bankvereniging..	129 ^{3/4}	129 ^{1/2}	129	— ^{3/4}
Amst. Superfatsaafabriek..	126 ^{3/8}	125	126 ^{1/2}	+ ^{1/8}
Van Berkel's Patent	99	100	99	—
Insulindie Oliefabriek	81 ^{1/2}	84 ^{3/4}	84	+ 2 ^{1/2}
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	92	90	90	— 2
Ned. Scheepsbouw-Mij	89 ^{1/2}	90	91 ^{3/4}	+ 2 ^{1/4}
Philips' Gloeilampenfabriek	455	486	459	+ 4
R. S. Stokvis & Zonen	563	565	567	+ 4

	25 Jan.	28 Jan.	31 Jan.	Rijzing of daling.
Vereenigde Blikfabrieken..	102 ^{3/4}	104 ^{1/4}	108 ^{1/4}	+ 5 ^{1/2}
Compañia Mercantil Argent.	160 ^{1/4}	162 ^{1/2}	166 ^{7/8}	+ 6 ^{3/8}
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	236	233 ^{1/4}	237	+ 1
Handelsver. Amsterdam ..	574	573	579 ^{1/2}	+ 5 ^{1/2}
Holl. Transatl. Handelsver.	50	52	53	+ 3
Linde Teves & Stokvis	139	140	140	+ 1
VanNierop&Co's Handel-Mij.	95	99	98 ^{3/4}	+ 3 ^{3/4}
Tels & Co's Handel-Mij	78	86 ^{1/2}	92	+ 14
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	211 ^{3/4}	215 ^{1/2}	219 ^{1/2}	+ 7 ^{3/4}
Kon. Petroleum-Mij.	552	567 ^{1/2}	571 ^{1/2}	+ 19 ^{1/2}
Orion Petroleum-Mij.	60	59 ^{3/4}	59 ^{1/2}	— ^{1/2}
Steauna Romana Petr.-Mij...	124 ^{3/8}	124 ^{1/8}	123	— ^{1/8}
Amsterdam-Rubber-Mij.	137 ^{1/4}	132 ^{3/4}	134	— 3 ^{1/4}
Nederl.-Rubber-Mij.	74 ^{3/4}	69 ^{3/4}	69 ^{1/2}	— 5
Oost-Java-Rubber-Mij.	224 ^{1/2}	216	210	— 14 ^{1/2}
Deli-Maatschappij	500	498 ^{1/2}	513	+ 13
Medan-Tabak-Maatschappij.	311	316 ^{1/2}	326	+ 15
Senembah-Maatschappij	625	624	648	+ 23

Scheepvaartwaarden hebben zich over het algemeen kunnen herstellen, vooral aandelen Koninklijke Hollandische Lloyd, nadat de directie in een interview heeft verklaard, dat aandeelhouders een zeer bevredigend rendement over het loopende jaar tegemoet kunnen zien. Overigens is de vraag voor scheepvaartwaarden nog niet bijster groot geworden, nu de handelsbetrekkingen op internationaal gebied nog niet veel gelegenheid bieden loonnende vrachten te bedingen en de concurrentie steeds meer het hoofd begint op te steken.

	25 Jan.	28 Jan.	31 Jan.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	264 ^{1/2}	270 ^{1/2}	269	+ 4 ^{1/2}
" " " „gem.eig.	253	260	256	+ 3
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. .	165	165	165	—
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	20	20	20	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	109 ^{3/4}	109 ^{1/4}	108 ^{3/4}	— 1
Java-China-Japan-Lijn	179 ^{1/2}	180	180 ^{1/2}	+ 1
Kon. Hollandsche Lloyd ..	99 ^{1/4}	92 ^{1/4}	98 ^{3/4}	— ^{1/4}
Kon. Ned. Stoomv.-Mij. ..	137	139	135	— 2
Koninkl.-Paketaart-Mij.	152	157	154 ^{1/4}	+ 2 ^{1/4}
Maatschappij Zeevaart	164	164	164	—
Nederl. Scheepvaart-Unie..	174	171 ^{3/8}	170 ^{3/4}	— 3 ^{1/4}
Nievelt Goudriaan	290	271	271	— 19
Rotterdamsche Lloyd.....	169	170	168 ^{1/8}	— ^{7/8}
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	138	138	138	—
" " „Nederland” ..	200	201 ^{1/2}	200 ^{1/2}	+ ^{1/2}
" " „Noordzee” ..	54 ^{1/2}	54 ^{1/2}	54 ^{1/2}	—
" " „Oostzee”	137	136	136	— 1

Industriele ondernemingen blijven verwaarloosd; vooral aandelen Philips Gloeilampenfabrieken moesten af en toe een veer laten.

De Amerikaansche markt bleef zeer stil en zonder ingrijpende variaties.

	25 Jan.	28 Jan.	31 Jan.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry..	148	145	144 ^{1/4}	— 3 ^{3/4}
Anaconda Copper	88 ^{3/8}	89 ^{1/16}	92 ^{1/16}	+ 3 ^{7/16}
Un. States Steel Corp.	98 ^{11/16}	97 ^{1/8}	97 ^{3/16}	— ^{1/2}
Atchison Topeka	98 ^{7/8}	96 ^{3/4}	96 ^{7/8}	— 2
Southern Pacific	90	90	91 ^{7/8}	+ ^{1/8}
Union Pacific	141 ^{15/16}	138 ^{1/16}	140	— ^{119/16}
Int. Merc. Marine orig. Com.	17 ^{1/2}	17	17 ^{1/8}	— ^{3/8}
" " " „ prefs.	71	71	71	—

De geldnotering liep tegen het einde der berichtperiode iets op; prolongatie 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Wegens uitstelligheid was onze medewerker tot ons leedwezen verhinderd deze week het gebruikelijk overzicht samen te stellen.

Men zie voor den staat volgende pagina.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 26 Januari 1921.

Noteeringen van Amerikaansche katoen zijn gedurende de laatste week bijna dagelijks gedaald. Hoewel de berichten uit Amerika beter zijn, is de toestand in Lancashire nog weinig veranderd en zijn de vooruitzichten verre van gunstig. De daling in New York is daar een gevolg van groote liquidaties, speciaal van Maartcontracten, terwijl de voorraad daar ook nog al groot is. Het Censusbureau

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe	Mais	Haver	Tarwe	Mais	Lijnzaad
	Maart	Jan.	Mei	Febr.	Febr.	Febr.
29 Jan. '21	163	65 1/2 ⁴⁾	42 1/4	17,05	9,25	13,75
22 „ '21	167	68 1/8 ⁴⁾	44 1/4	18,25	10,20	16,25
29 Jan. '20	226	147	83 1/8	14,—	6,35	24,50
29 Jan. '19	226	126 7/8	56 7/8	10,55	4,70	18,60 ³⁾
29 Jan. '18	220	127 ³⁾	80 1/8	12,50	6,90	19,10
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 7/8 ¹⁾	36 1/8 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Maart ⁴⁾ per Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	31 Jan. 1921	24 Jan. 1921	31 Jan. 1920
Tarwe*	22,—	23,25	—
Rogge (No. 2 Western) ³⁾	22,—	23,50	—
Mais (La Plata)	278,—	278,—	318,—
Gerst (48 lb. feeding) .. ²⁾	310,—	315,—	440,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	15,—	15,—	20,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ³⁾	202,50	200,—	212,50
Lijnzaad (La Plata).... ⁴⁾	390,—	425,—	810,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ p. 1000 K.G. ⁴⁾ per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	24—29 Januari 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdoak 1920	24—29 Januari 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdoak 1920	1921	1920
Tarwe	448	58.994	31.771	—	978	5.200	59.972	36.971
Rogge	354	11.917	—	—	—	—	11.917	—
Boekweit	—	329	1.634	—	—	—	329	1.634
Mais	1.292	45.448	28.943	1.384	6.511	6.043	51.959	34.986
Gerst	6.321	33.806	—	—	—	—	33.806	—
Haver	74	315	9.003	275	419	—	734	9.003
Lijnzaad	—	8.211	2.522	5.000	13.043	—	21.254	2.522
Lijnkoek	—	5.185	11.912	—	2.730	870	7.915	12.782
Tarwemeel	62	643	1.200	—	—	—	643	1.200
Andere meelsoorten	30	2.447	3.190	—	—	—	2.447	3.190

geeft 12.016.000 balen aan, die tot 15 Januari gegend zijn, tegen 10.307.000 balen over dezelfde periode van het jaar daarvoor. Egyptische katoen is zonder vraag en prijzen zijn opnieuw gedaald.

Prijzen van Amerikaansche garens zijn weer 1 d. per lb. gedaald zonder dat de vraag daardoor verbeterd is. Dit is zeer teleurstellend voor de wevers, daar hun oude contracten nu weer alle te duur zijn en men in de daling juist nog al gekocht had om den gemiddelden prijs te verbeteren. Onder deze omstandigheden is de vraag voor het binnenland dan ook niet groot, hoewel enkele belangrijke voorraden tot heel lage prijzen verkocht zijn, waarschijnlijk om geld te maken. Wat den exporthandel betreft is er alleen nog wat vraag voor het Verre-Oosten in 40/2 voor Bombay. In grove nummers, zoowel enkel als getwijd, heft men nog al last van de mededinging van België, Frankrijk en Duitschland, waar prijzen lager zijn dan hier. Er worden nog enkele zaken gedaan op Holland en ook in de fijnere nummers naar Duitschland, doch anders staat de handel vrijwel stil. Voor de Balkan is wat vraag naar extrahard getwijdne garens en men zou meer kunnen doen, indien de financieele omstandigheden daar niet zoo ongunstig waren.

De dockmarkt is ook nog niet verbeterd. De financieele toestand blijft slecht en de geldschaarschte heeft een ongunstigen invloed op alle markten. Bovendien blijft de markt hier flauw, zoodat koopers ook geen haast hebben om hunne behoeften te dekken. Er zijn dan ook slechts weinig zaken aan de markt en de vooruitzichten zijn niet heel gunstig.

19 Jan. 26 Jan.

19 Jan. 26 Jan.

Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië 1/5 1/4 1/5 3/8
F.G.F. Sakellaridis 23,00 21,50 T.T. op Hongkong 2/11 2/10 1/2
G.F. No. 1 Oomra 6,10 5,75 T.T. op Shanghai 3/11 3/10 1/2

Men zie voor den staat volgende pagina.

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 p.Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.i.f.	
		Febr./Maart	Febr./Maart	Febr./Maart	
26 Jan. '21	f —	Sh. 76/-	Sh. 36/-	—	\$ cts. 5,13/5,21
19 Jan. '21	„ —	76/-	37/-	—	5,39
26 Jan. '20	„ —	72/-	—	—	13,04
26 Jan. '19	„ —	64/9	—	—	7,28
11 Juli '14	„ 11 1/2	—	—	—	3,26

De opbrengst van den Duitschen bietsuiker oogst wordt thans door F. O. Licht op 1.085.000 tons geraamd, terwijl volgens denzelfden statisticus de oogst van alle Europeesche bietsuikerlanden in het geheel 3.680.000 tons

zal opleveren, hetgeen tegenover 1919/20 eene toeneming van iets meer dan 1 miljoen tons zoude beteekenen.

Dientengevolge waren de zichtbare voorraden aan het eind van het afgelopen jaar belangrijk grooter, n.l.:

	1920	1919	1918	
Duitschland 1 Dec. ..	834.431	437.387	770.387	tons
Tsjecho Slowakye 1 Dec.	618.751	417.186	400.000*	„
Frankrijk 1 Nov.	124.869	33.136	18.000*	„
Nederland 1 Jan. '21..	166.218	81.878	70.081	„
België 1 „	187.160	103.058	72.424	„
Engeland 1 „	394.688§	314.700§	396.694§	„
Totaal in Europa	2.326.117	1.387.345	1.727.586	tons
V. S. v. N. A. 6 Jan. ..	59.196	8.611	9.445	„
Cuba, alle hav. 22 Jan.	210.000	241.164	180.531	„
Totaal	2.595.313	1.637.120	1.917.562	tons

*) Raming. §) Voorloopig getal.

De Amerikaansche markt verkeerde in flauwe stemming en werden van New York aldoor verder afbrokelende noteringen geseind; de notering voor Spot Centr. liep terug van 5,39 tot 5,01, terwijl de prijzen voor suiker op termijn daalden tot 3,95 voor Januari, 4,32 voor Juli en 4,40 voor Aug. Nadat op deze basis eenige afdoeningen plaats gevonden hadden, viel eene kleine verbetering te bespeuren en konden zich de prijzen ietwat herstellen.

Zoolang de Amerikaansche markt nog van oude voorraden voorzien is en de binnenkomende bietsuiker oogsten, alsmede het op Cuba liggende restant van den ouden oogst nog niet verkocht zijn, schijnen de ongunstige berichten uit Cuba over de nieuwe campagne geen stimulerenden invloed te kunnen uitoefenen. Zoodaals uit de volgende statistiek blijkt, blijven de wekelijksche ontvangsten op dit eiland nog steeds ver ten achter, vergeleken bij die van de laatste jaren:

	1921	1920	1919	
Weekontvangst tot 22 Jan.	63.000	141.218	101.620	tons
Tot. sedert 22 Jan. '21	141.000	550.000	321.352	„
Werkende fabrieken	125	176	167	„
Weekexport .. 22 Jan. '21	10.000	111.466	44.366	„
Totaal export 22 „ '21	29.000	278.564	138.579	„
Export U. K. tot 28 Dec. '20	502.010	603.033	890.819	„
„ Frankrijk „ 28 „ '20	57.821	158.312	37.641	„
Totale voorraad 22 Jan. '21	257.000	241.164	180.351	„

In tegenstelling met New York had de suikermarkt in Java een vrij vast aanzien. Er hadden weer afdoeningen plaats van suiker uit den nieuwen oogst op de oude prijsbasis, terwijl zich eenige vraag voordeed van Britsch-Indische zijde voor prompte suikers, waarvan dan ook een en ander afgedaan werd tot de pariteit van f 25.—/26.— fob.

Op de markt te onzent vonden geen omzetten van be-

teekenis plaats. Javasuiker op ceel werd aan het einde der week met f 41.— genoteerd.

(Vervolg Katoen.)
Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	31 Jan. '21	24 Jan. '21	17 Jan. '21	31 Jan. '20	31 Jan. '19
New York voor Middling ..	14,30 c	16,85 c	18,05 c	39,— c	26,95 c
New Orleans voor Middling	14,— c	14,50 c	15,25 c	39,88 c	27,50 c
Liverpool voor Fy Middling	9,40 d	9,78 d	11,59 d	29,56 d ¹	17,66 d ²

¹) 30 Jan. 1920. ²) Middling.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '20	Overeenkomstige perioden	
	tot 28 Jan. '21	1919-1920	1918-1919
Ontvangsten Gulf-Havens..	3145	2833	2180
„ Atlant. Havens	876	1934	1226
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1042	1928	1245
„ „ 't Vasteland.	1791	1756	1158
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	28 Jan. '21	30 Jan. '20	31 Jan. '19
Amerik. havens.....	1492	1425	1365
Binnenland.....	1640	1215	1423
New York	94	60	88
New Orleans	450	443	427
Liverpool	1030	976	466

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

In binnenlandsche huiden bestaat meer interesse en dank zij de tegemoetkomende houding van verkoopers kwamen enkele zaken tot stand, zoowel voor Duitschland als voor het binnenland.

Een partij van D. R. 4000 Parnahybas aangevoerd per Cuthbert werd af kade verkocht.

Van de disponible Concordias kwamen 500 tot afdoening. Liverpool en Antwerpen melden verkoopen van Montevideo Mataderos, oude slachting.

Voor de veiling van Dinsdag 1 Februari bestaat veel belangstelling en wij verwachten kooplust op lagere prijzen.

Inlandsche huiden: flauw, Parijs gaf een daling van 15 pCt. voor huiden, 10 pCt. voor kalfsvellen. De stijging der Fransche valuta zal ook wel mede de oorzaak dezer daling zijn.

Kalfsvellen: Voor vette en grasvellen nauwelijks prijshoudend, voor' nuchteren vast, doch door de daling van den Dollarkoers zijn hoogere prijzen niet door te zetten.

Looi'stoffen: Quebracho, de in Engeland van gouvernementewege bij inschrijving verkochte, tot geheimen prijs, wordt op £ 30 gehouden, c.i.f. Holland, in Engeland gewogen. Voor dezen prijs zijn ook offerten op levering van Argentinië, inlading gewicht. Mimosa met veel vraag voor Chopped loco, doch de prijzen zijn te hoog om tot zaken te komen. Myrabolanen offreert men bij grotere partijen à 8/9 gulden per 100 kilo. Divi-divi is gedaan op 17—18 gulden, van Curaçao.

29 Januari 1921.

RUBBER.

De prijzen van rubber zijn in de afgelopen week verder gedaald en bevinden zich weder op ongeveer hetzelfde niveau als aan het einde van 1920.

De inschrijving te Amsterdam bleef geheel zonder resultaat. Slechts 50 tons van de aangeboden 700 tons werden verkocht.

De noteeringen zijn:

		einde vorige week:
Prima Crêpe loco	85 c.	68 c.
„ „ Januari/Maart..	64 „	69 1/2 „
„ „ April/Juni	66 „	71 „
Smoked Sheets loco	59 „	60 1/2 „
„ „ Jan./Maart ..	57 1/2 „	63 „
„ „ Apr./Juni ..	58 1/2 „	66 „

1 Februari 1921.

COPRA.

De markt was deze week weder flauw gestemd. Consumenten koopen nog steeds vrijwel niets, vooral daar de afzet van de producten moeilijkheden ondervindt.

De vrachten van Ned. Indië zijn sterk verlaagd en ook de Coprahpreizen in Indië zijn dalende.

De noteeringen zijn:

Ned.-Ind. f.m.s. stoomend	f 37,75
„ „ „ Januari/Maart	„ 37,50
„ „ „ Februari/April	„ 37,25
Mixed loco	„ 35,—

1 Februari 1921.

JAVA THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)
(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 31 December 1920	117171
Sedert aangevoerd { 106484 }	130105
	247276
Sedert afgeleverd	14079
Voorraad heden.....	233197
Waarvan in de eerste hand	169970

31 Januari 1921.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)
Kapokstatistiek op 1 Januari 1921.

Importeurs:	Voorr.	Aanv.	Verk.	Voorr.
	1 Jan. 1921	tot 31 Jan.	tot 31 Jan.	op 31 Jan.
H. G. Th. Crone.....	507	789	48	1248
Van Eeghen & Co.	334	4046	3650	730
Hoving & Beer.....	200	—	—	200
Internationale Prod. Cie.	1058	—	—	1058
Mendes De Jong & Co...	—	636	636	—
Mirandolle Voûte & Co...	2253	1274	1792	1735
Ned. Mij. v. Overzeehandel	500	—	—	500
S. L. van Nierop & Co. ...	933	—	148	785
Voute & Co.....	—	1200	1200	—
Weise & Co.....	270	2151	1935	486
J. Zwaardemaker Hzn. ...	—	240	112	128
	6055	10336	9521	6870

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
24/29 Jan. 1921	—	—	—	6/—	32/6	32/6
17/22 „ 1921	—	—	7/—	6/9	35/—	35/—
26/31 Jan. 1920	—	—	¹) f 66 ²) 8/6	8/6	220/—	²) 107/6
27 J./1 Feb. 1919	—	—	—	—	—	—
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/—	12/—

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
24/29 Jan. '21	—	17/6	—	17/6	7/3	—
17/22 „ '21	7/6	17/6	15/—	17/6	8/—	—
26/31 Jan. '20	57/6	67/6	70/—	37/6	f 12	Kr. 50
27 J./1 Feb. '19	54/—	101/3	100/—	60/—	f 10	Kr. 55
Juli 1914	fr. 7,—	7/—	7/3	14/6	3/2	4/—

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chill West Europa (salpeter)
	24/29 Januari 1921....	32/6	—	—
17/22 „ 1921....	37/6	—	—	50/—
28/31 Januari 1920....	140/—	—	—	200/—
27 Jan./1 Feb. 1919....	—	—	—	—
Juli 1914....	14/6	16/3	25/—	22/3

¹) Per ton stukgoed. ²) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.